

PABALTEJE SOVIETAIRUOSIAMILZINISKUS MANEVROS

KOVO MĖNESI 200.000 RAUDONARMIEČIŲ IR „LIAUDIES POLICIJA“ ISBANDYS NAUJUS GINKLUS

Berlynas. Mūsų koresp. Sausio 3 dienos Berlyno „der Abend“ praneša, kad kovo mėnesį Pabaltijo kraštuose įvyks milžiniško masto, iki šiol didžiausi, sovietų ginkluotų pajėgų manevrai, kuriuose dalyvaus 200.000 raudonarmiečių ir stiprūs Rytų bloko karinių pajėgų kontingentai. Manevrų metu bus demonstruojami naujausi ginklai, jų tarpe ir raketos.

Šalia Rytų bloko vyr. štabų, vadovaujančios aukštosios kariuomenės, manevruose dalyvaus ir Vokietijos kariuomenės „liaudies policijos“ vyriausias inspektorius, buvęs vėrmachto generolas Hans Wulz ir generaliniai inspektorai — von Witzleben ir von Weech.

Sovietų Vokietijos atstovų pugeidavimu, Berlyne — Wilhelmshruh ruošiami planai — į manevrus įtraukti 8.000 — 10.000 Rytų Vokietijos karių. Viršų minėti inspektorai greitu laiku išvyks į Varšuvą pasitarimų, kuriuose dalyvaus sovietų maršalai Timošenko ir Konievas.

SOVIETAIRUOSIAMILZINISKUS MANEVROS

Ištisi mėnesiai, kai sovietai visų keturių tempų vykdė 1945 m. 80 proc. demontuotų V raketų iššovimo bazių atstatymą. Naujai pertvarkyti 12 kv. kilometrų aerodromų su 1.200 m. ilgumo betonuoti startui kelių jau naudojami sovietų aviacija. Kaip gruodžio 31 dienos „der Abend“ praneša, aerodrome įrengti 3 rytų bei šiaurės rytų linkme moderniškiausi V raketoms iššauti starto keliai, ketvirtas nukreiptas vakarų ir šiaurės vakarų kryptimi. Bandomieji V1 raketų rytų linkme iššovimai jau įvyko.

Peenės upės deitoje, apie 70 km. km plote, baigti raketų montavimui halės, degalų rezervuarai, juos sujungiant su degalams tirti laboratorijom, du munitijos sandėliai, šeši gyv. pastatai, skaitlingi barakai, pastatas karinei vadovybei. Įmonės turi nuosavą geležinkelio tinklą.

Karinis šio nuo supančios aplinkos blokuoto ploto viršininkas gen. Kosnovas savo ži-

nioj turi 1 pionierių bat., 1 štabe dirba 24 rusų mokslininkų batal., 1 aviacijos ir 1 NKVD vienetas; ryšių ir laivyno vienetus, 6 paskutinius vokiečių „Typ 23“ povand. laivus, 12 motorinių kuterių ir 3 greitlaivius. Personalas, išėmus kelis, rusų. Esantieji keli vokiečiai specialistai budriai sekami. Laboratorijų darbams vadovauja chemijos prof. Svobotovas, V raketoms degalų specialistas. Jo bendradarbiai

gimui Hitlerio valdžia išleido apie 300 milijonų RM. Ten buvo gaminamos V1, V2, FX-1400, „Natter“, „Wasserfall“, „Enzian“ ir „Rheintochter“ raketos.

BERLYNAS RUOSIAMAS. RUSŲ VALDOVAMS

Berlynas. Mūsų kor. Berlyne, kaip tvirtina „Telegraf“, daug sveria 1933 m. į Maskvą su tėvu emigravusios ir 1945 m. rusų karininko uniformoj atgal grįžusios „prezidento“ Piecko dukters Štaimerienės amuo.

Nemažesniu tempu, kaip ir valymo, verda „Unter der Linden“ sov. pasiuntinybės rūmų statymas. Šiame nepaprastai dideliame pastate kambariai turėsia sov. valstybės vyrų vardus, kurių lubas menininkai išpuošia „jaudinančiomis scenomis iš didžiojo tėvynės karo“. Jei kam tai nepatiktų, „Sie“ pataria nueiti į požemį pas NKVD Komforto ir ten esama: 20 vienam vyrui sėdėti vienuolius, kiekviena 190 cm aukščio, 150 cm ilgio ir tiek pat pločio. Lubose prožektoriai, ventiliatoriai — mikrofonai. Fotografuoti ten nepatariama, nes išseinant rentgeno spinduliais paverčiama niekais negatyvinė medžiaga.

— Filipinų prezidentas E. pidio Quirino atskrido į JAV, kur jam bus padaryta operacija.

— Didžioji Britanija pripažino Kinijos komunistų valdžią. — Britanijos spaudoje rašoma, kad SSRS sausio 7 dieną susprogdinta antra atominė bomba. Žinios nepatikrintos.

— JAV darbo federacija iškelė reikalavimą — visame pasaulyje įvesti 40-ties valandų darbo savaitę.

— JAV vyriausybė mokslo tyrinėjimams šiemet paskyrė 100 mil. dolerių ir privačios organizacijos — 25 milijonus dol.

— JAV, atsiliepdamos į Vengrijos valdžios nedraugiškumą, įsakė Amerikoje uždrausti du Vengrijos konsulatus.

— Prancūzija šiemet iš JAV gausianti 2.500 tankų, kuriais apginkluosianti 5 divizijas, o britai laukia bombonešių.

— Mizire, Indijoje, įvyko tarptautinės darbo organizacijos konferencija, kuri aptarė aktualiuosius klausimus.

— Belgijoje nepaprastai išaugęs komunistinis tikėjimas.

Lietuvos vyskupu laiskas

Tremtyje esantieji vyskupai: Arkivyskupas Metropolitas Juozapas Skvireckas, Kau-no Auklizių Vincencas Brizgys ir Vilkaviškio Koadjutorius Vincentas Podolskis šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga kreipėsi į tikinčiuosius katalikus su ilgu laišku, kuris yra taikomas daugiausiai emigravusiems lietuviams.

Vyskupai išpėja tikinčiuosius, kad pasaulyje yra daug gero, bet yra ir klaidų, todėl vyskupai rašo: „Mums labiausiai rūpi, kad svetur gyvendami, pasisavintumėte visa, ką rasite gera, bet taip pat kad ne užsikrėstumėte nieku, ką rasite blogo“.

bet sutartos po Naujų metų. Dabar Londone vėl susirinko 4 padėjėjai, bet ir vėl Sovietai atsisako posėdžiauti. Todėl JAV atstovas pareikalavo pasakyti, kada SSRS galės tęsti derybas ir jas baigti?

Derybos atidėtos ligi sausio 13 dienos.

IR JAPONIJA TURI SAVO TITO

Japonijos komunistų vadą Nozaką Komintormas pasmerkė kaip kapitalistų bendradarbių ir Tito šalininką. Nozaką tai pareiškė, kad jis į Kominformo užpuolimus neatsakysias.

KINIJA TEBESILAIKO

Komunistai paskelbė, kad pietinis karas Kinijoje jau baigtas. Tačiau vėliau paaiškėjo, kad Kinija kontinente turi dar 30 tūkstančių kariuomenės. Jos ofenzyva davusi gerų rezultatų. Be to, keliose provincijose Kinijos valdžios partizanai atsiėmė 4 miestus, kurie buvo užimti komunistų. Ties Hunanu Kinijos aviacija sutriuškino komunistų flotiliją, kuri bandė plaukti į salą. Šanchajuje subombardavo uostą, kuriame sunaikino apie 30 komunistų laivų.

Čiangkaišeko žmona, išvykdamas iš JAV atgal į Kiniją, pareiškė, kad laisvoji Kinija kovos už laisvę ir savarankiškumą.

SSRS PRIEŠ ŽMOGAUS IR PILIEČIO TEISES

JT organizacijoje Eleonora Roosevelt pasiūlė sudaryti komisiją, kuri tirtų žmogaus ir piliečio teisių pažeidimo faktus. SSRS atstovai tą pasiūlymą užprotestavo.

JAV pasiūlė įgyvendinti visose valstybėse asmens ir žmogaus teises, bet Sovietų Sąjungos atstovai pasipriešino.

FORMOZOS JAV NEGINS

Trumanas spaudai pareiškė, kad JAV Formozą neinteresuotai, ir į Kinijos reikalus nesikiš. O Achesonas pasisakė, kad komunistas gaus smūgį Europoje, bet ne Azijoje, todėl nėra prasmės kištis į formoziskus reikalus.

ROKFELERIS SKIRIASI?

„World Telegram“ rašo, kad Rockefelleris skiriasi su Ieva Paulėkaite, su kuria jau turį sugyvenę sūnų.

Darbštūs tremtiniai dirba ir stengiasi savo būklę pagerinti sunkiose stovyklų sąlygose. Tačiau yra tūkstančiai senelių, ligonių, invalidų, našlių su mažais vaikais, kurie be Jūsų pagalbos negali pragyventi. Miclas Tautietis, sušelpk juos. Au kas siųskite šiuo adresu: United Lithuanian relief fund of America, Inc. 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Ar ilgai Suomija bus laisva?

RAŠO BR. AUŠROTAS

Narsioji Suomija yra vienintelė maža valstybė, pralaimėjusi 2 karus sovietikiems pėsčiams ir tebegyvenanti laisvu demokratinio gyvenimu. Sausio 15 d. ji rinks naują prezidentą. Šie rinkimai, lyg vėdinodis parodys tikrąjį tūkstančių ežerų krašto veidą ir gyventojų nuotaikas. Neseniai grįžęs iš kelionės po Suomiją BBC specialus korespondentas pateikia įdomių smulkmenų, kaip suomiai gyvena, dirba ir ką jaučia po penkių pokario metų.

Pats nuostabiusias dalykas

yra tas, kad Suomija dar ir šiandien nėra Rusijos okupuota, kaip tai įvyko su kitomis kaimyninėmis, daug didesnėmis už Suomiją valstybėmis. Visa spauda, išskiriant komunistiškąją, yra aiškiai demokratinė, antikomunistinėse raišose. Laikraščiai nieko nerodo prieš Rusiją, bet nesigaili atvirių žodžių krašto komunistams, kurių įtaka visai smuko pašalinus juos po paskutinio streiko iš profesinių sąjungų vadovybės ir neseniai iš radijofono vadovaujamų vietų. Jeigu kas norėtų

pamatyti tikrąją geležinę uždangą,

tam tereikia pavižiuoti keletą kilometrų iš sostinės — Helsinkio pasienio kryptimi. Pasiekus sieną, keleivis atsiranda prieš spygliuotų vielų užtvartą, skiriančią Suomiją nuo komunistinio pasaulio. Ši siena iškalbingai vaizduoja dviejų pasaulių nesutaikomas pažiūras.

Už šių vielų yra likusi tučingiausia ir derlingiausia Suomijos žemė, iš kurios sodynų turėjo išeiti 400.000 darbščių krašto gyventojų. Juos visus priglaudė motina — Tėvynė, suradusi jiems naują pastogę, darbą ir duonos kąsnį. Vyriausybė turėjo padėti milžiniškų pastangų, kad

naujai įkurdintų dešimtąją tautos dalį.

Dabar šie sunkumai dalinai užmiršti ir Suomija kantriai neša XX-jo amžiaus kryžių, kuris galėtų būti pavyzdžiu kiekvienai tautai. Pasibaigus karui, Suomija pasirašė „taikos sutartį“, kuri be žemės atplėšimo, uždėjo sunkią reparacijų našą. Tačiau nagingieji suomiai, nors ir būdami ūkininkų vaiai, greit iš-

Ministeriui Baluciui 70 metų

Ministerio B. K. Balučio suaktis minima visoje Didž. Britanijoje. Ministeriui 1949 m. gruodžio 29 d. sukanka 70 metų amžiaus. Jubilui pagerbti Londone, sausio 14 d. ruošama vieša akademija, o apygardos ir skyriai šios sukakties minėjimą rengia savybėje.

Ministeris B. K. Balutis daug yra dirbęs Amerikos lietuvių tarpe, kaip visuomenininkas ir laikraštininkas. Vėliau jis pradeda politinę ir diplomatinę veiklą. Dalyvauja Paryžiaus Taikos konferencijoje 1919 metais, kaip Amerikos lietuvių delegatas, veiks užkulisuose, tais pačiais metais grįžo Lietuvon ir įstojo dirbti Užsienių reikalų ministerijos tarnybon, iš pradžių ypatingiems reikalams valdininku ir dalyvauja įvairiose derybose su Lietuvos kaimynais. 1924 m. jis paskiriamas Užs. reikalų viceministeriu, ir juo išbūna ketverius metus. 1928 m. paskiriamas Lietuvos Nepaprastu pasiuntiniu ir Igalotų Ministeriu Vašingtone, nuo 1934 m. šioms pareigoms perkeltas į Didž. Britaniją.

ITALIJA DARYS ŽEMĖS REFORMĄ

Pirmininkas de Gaspari pareiškė, kad šiais metais didžiausios valdžios rūpesnis bus vykdyti žemės reformą, pagal kurią bežemiai ir mažžemiai Italijos ūkininkai gaus žemės. Italijos žemės reforma būsianti vy-

pagrįsta nepriklausomųjų Pabaltijo valstybių ir Čekoslovakijos pavyzdžiais.

GRAIKIJOJE BUS RINKIMAI

Graikijos karalius paleido parlamentą ir priėmė naujos valdžios sudarymą. Pereidama į normalias gyvenimo sąlygas, Graikija skelbia naujus parlamento rinkimus balandžio 19 d. Tetokis sudarė naują Graikijos valdžią.

BENZINAS IS DURPIŲ

Colorado išrastas būdas gaminti benzina iš durpių. JAV sintetinio benzino fabrikai dabar jau tiek pagaminą sintetinio benzino, kad susidaro dideli jo pertekliai. Tokiu būdu ir Lietuva turės pakankamai savojo benzino, kad tiktai būtų laisva.

ATIDARYTAS JAV KONGRESAS

Sausio 3 d. Trumanas iškilmingai atidarė kongreso sesiją, kurioje pareiškė, kad JAV gerbūvis pakilo, o darbo laikas iš 60 valandų sumažintas ligi 40 val. per savaitę.

— Didžioji Britanija ir Jugoslavija pasirašė prekybos sutartį. DB tieks fabrikų įrengimus, o Jugoslavija už tai duos maisto produktų.

— JAV yra 20 milijonų teiktuvų ir 61 mil. radiomanių žemės reforma būsianti vy-

tą paverstų savo sataletu. Suomiai labiausiai bijo,

kad jie nebūtų užmiršti vakarinių demokratijų.

Jie aiškiai mato, kaip daugelis valstybių, nežiūrint duotų garantijų ir pažadų, buvo nurašytos Rusijos naudai. Jie su dideliu džiaugsmu laukia 1952 metų olimpinio žaidimų, įvykstančių jų sostinėje Helsinky. Jie tikisi, kad šis viso pasaulio tautų susirinkimas vėl sužadins susidomėjimą Suomija.

Belaukiant prezidento rinkimų, į kuriuos ištatė kandidatus net keturios partijos (komunistai, agrarai, liberalai ir socialistai), tikimasi, kad laimės Paasikivi, socialistų kandidatas ir dabartinis Suomijos prezidentas, išvedęs kraštą per didžiausius XX-jo amžiaus pavojus.

Nepriklausoma Lietuva

INDEPENDENT LITHUANIA
Kanados Lietuvių Laikraštis

Redaktorius Jonas Kardelis
Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.
Leidžia Kanados Lietuvių Centro Taryba
Published by Lithuanian League of Canada
3A Fourth Ave., Ville Lasalle, Montreal, Que., Canada

Aktualiausioji tema

Vilniaus reikalas lietuvių tautoje visuomet buvo degamai gyvas. O vis dėlto Maironis įtaigojo: „O Vilniaus neužmiršk, lietuvi!“

Lygiai taip pat reikėtų įtaigoti ir apie Mažąją Lietuvą, jeigu jos klausimas nebūtų degamai gyvas, ypač paskutiniiais laikais. O betgi kol kas nematyti tokių reiškinių, tokių veiksmų, kurie liudytų, kad taip iš tikrųjų yra. Deja. Ir tą reikia labai apgailestauti.

Kaip žinoma, 1923 metų sausio 15 dieną, Klaipėdos krašto sukilėliai atvadavo Klaipėdos kraštą, kuris susijungė su Didžiąja Lietuva. Tai buvo prieš 27 metus. Šiomet tai joks jubiliejus, tačiau visi jaučiame, kad šis dalies Mažosios Lietuvos Mažosios Lietuvos klausimas ima knietėti kiekvienam lietuviui, kildami tiesiog iš pašonės, nejučiomis, tartum savaime.

O kai reikalui pažvelgi tiesiai į akis, tiesiog nupurto: kokie mes neapdairūs, nepaslinkę, nenumatę ir, kas ypač skaudu, — nesuprantą šio didžio tautai ir valstybei reikalo!

Dėl Vilniaus mes buvome aktingi, o juk Mažoji Lietuva mums ne kiek nemažesnis reikalas! Ir kai Vilniaus klausimas yra jau išryškėjęs ir daugeliu atvejų yra gavęs tinkamą kryptį ir formą tai Mažosios Lietuvos klausimas kaip tik tai stovi prieš sprendimų vartus. Vokiečiai puikiai tai supranta ir daro visa, kad tas amžiais

gyventasis lietuvių kraštas liktų jiems. O mes?

Mes šaltai žiūrime, veik nieko neveikiame, ir net ten, kur nors pro forma, kaip VLIK'e, galėtume bent oficialiai pareikšti savo tvirtą nusistatymą, — mes, kaip koki nesupratinę, spiriamės net Mažosios Lietuvos atstovo, kuris simbolizuoja Mažosios Lietuvos amžiną susijungimą su Didžiąja Lietuva, neisileidžiame. Juk tai tie siog savižudybė!

Anksčiau, kai VLIKas buvo, kaip buvo tvirtinama, partijų lyg ir kokia arena, tai bent fanatiškusius nesupratinę galima guvo suprasti, bet dar, kada jis redukuotas ligi minimumo, partiškumas jau neturėtų turėti nei savo šešėlių. Ir Mažosios Lietuvos Tarybos pirmininkas turėtų atsistoti greta VLIKo pirmininko! Jeigu mes to nepadarysime greičiausiu laiku, mus prakeiks istorija, radusi mus fanatiškais neišmanėliais.

Čia pat visu aštrumu jau stovi Mažosios Lietuvos lietuvių rūpinimo reikalas, ne klausimas. Rūpinimosi tautinio, ekonominio, politinio ir emigracinio. Prie BALFO yra būtinas reikalas tuojau sudaryti, jei dar nėra, specialią sekciją, kuri rūpintųsi vien Mažosios Lietuvos lietuvių reikalais. Juk tai geras tautos trečdalis, nemažesnis negu Vilniaus krašto, koks jis dabar yra.

Tai degamieji lietuvių tautos dabarties klausimai, kurie ypač išryškėja sausio 15-sios proga.

Atsiminkime tik tai Mažosios Lietuvos šūkį: „Viena giminė, viena kalba, viena žemė ir viena valdžia“.

J. Kardelis.

Lietuvos saugumo problemos

1923 metais sausio penkio-liktoją dieną Klaipėdos kraštas įsijungė į Lietuvos Respubliką. Vieni aiškina, kad tą dieną vietiniai lietuviai sukilę, o kiti, kad Lietuvos patriotai tą kraštą vadavę. Kaip ten bebūtų, tikslas tiek sukilėlių, tiek vaduotojų buvo tas pats — Mažosios ir Didžiosios Lietuvos susijungimas ir ilgainiui suaugimas. Sausio 15-tosios dienos dalyviai, aišku, tikėjosi geritu laiku tai atsiekti. Deja, dar ir šiandien mes tuo sielojamės, to trokštame ir laukiame. Gal šiandien mes toliau nuo tikslo negu bet kada?

Kodėl susijungę karštai nesuaugo? Ar siekėme to, jei taip, tai kaip? Aišku, kad žymiai lengviau susijungti, negu susijungus gyventi ir suaugti į vieną darnų vienetą. Susijungimui reikalingas tik bendras sutarimas; sugyvenimui gi be bendro pagrindo, vienas antro supratimas ir geros valios iš abiejų pusių.

Kalba, dėl kurios išlaikymo per šimtmečius spaudos darbuotojų kovota, buvo viena stipriausių pagrindų, jungusių ir šiandien tebejungiančių abi Lietuvos dalis. Dėl kalbos išlaikymo jokių nesupratimų nebūta. Nesupratimai ir suaugimo stabdžiai glūdi istorijoje, kuri per šimtmečius išaugino skirtingus charakterius, įskiepijo skirtingą gyvenimo supratimą ir uždėjo skirtingą išorinį antspaudą.

Mes gerai prisimename, kad geografinė siena Lietuvos teritorijoje buvo suskaldyta į dvi dalis. Mažoji Lietuva germanizuojama ir Vakarų Europos įtakuoja, persiima kategorinio imperiatyvo gyvenčiūra, o Didžioji Lietuva lenkinama ir rusinama. Toji geografinė siena šių dienų supratimu nebuvo geležinė uždanga. Žmo-

nės judėjo, ypač iš rytų į vakarus, o spaudai atsiradus glaudžiai kultūriškai — tautiškai bendradarbiavo.

Dideliu stabdžiu, vėlesniam suaugimui, reikia manyti buvo skirtingas tikybos. Prūsų kunigaikščių valdoma Mažoji Lietuva pasidarė reformacijos metu protestantiška, o Didžioji Lietuva lenkų įtakoje liko katalikiška.

Vokiečiams Europoje stiprėjant, ekonominis jų gyvenimas kilo, ypatingą dėmesį jie skirdavo pasienio sritims, duodami lengvomis sąlygomis pašalpas namų statybai, patys pravesdami geležinkelių linijas ir statydami modernius plentus, kai tuo tarpu rusų valdžia nerūpino pasienio sritimis, jas apleisdavo.

Šitie geografiškai pagrįsti ekonominiai, tikybiniai ir gyvenimiški skirtumai suformavo vieną Mažosios ir kitą Didžiosios Lietuvos žmogų, bet ilgainiui būti didesniai dalimi išsilyginę, jeigu būtų stengtasi vienas antrą suprasti ir jei su Klaipėdos krašto įsijungimu nebūtų alijantų uždėta autonomija.

Į autonomiją, kaip ir iš viso į Klaipėdos kraštą, mūsų buvo žiūrima pro pirštus. (Yra faktas, kad susijungimo išvakarėse sukilėliai įtakoję asmenų kaune buvo atkalbėti tokio žygio imtis, nes tai nepasiseks, o Lietuvos Vyriausybė daug pamalonumų sudarys). Bet autonomiją mokėjo įvertinti ir ja pasinaudoję vokiečiai, turėdami gerą užnugarį ir krašte senas tradicijas.

Karštas vietinių lietuvių entuziazmas, susidūręs su jų interesus nesupratimu, greit atvėso. Vietiniai, kurie šimtais, tūkstančiais dėjo parašus ant peticijų už lietuviškumą išlaikymą Mažojoje Lietuvoje

Šitie vienos Klaipėdos krašto lietuvių jaunimo organizacijos dainos reikšmingi žodžiai ir šiandien, minint sausio 15 dieną, tebeskamba mūsų ausyse. Visa Mažosios Lietuvos istorija yra kovos istorija. Jos geopolitinė padėtis vertė Lietuvos sūnus lieti kraują nuo pat 13 šimtmečio. Tada kryžiuočių ordenas pradėjo agresyvinį karą prieš nuo neatmenamų laikų lietuviškų genčių apgyventą žemės tarp Vislos ir Danės upių. Tos sritys ir vokiečių oficialiuose dokumentuose buvo vadinamos „Litauen“ — Lietuva. Su dideliu atkakumu kovojo Vytautas Didysis dėl Nemuno žiočių 1418—1420 metais.

Patys Mažosios Lietuvos gyventojai lietuviai, patekę po kryžiuočių prispauda, rodė didvyrišką pasipriešinimą. Pakliuvę vėliau į kaizerių vergiją, jie nenuilsdamai kovojo prieš germanizaciją už savo tėvų kalbą, lietuviškas pamaldas bažnyčiose, mokyklas ir spaudą bei kitus savo kultūros turtus ir sociaekonominės teises. Jie ne

kaizerio laikais, apsiavę, susidūrę su iš Didžiosios Lietuvos atkeltais tarnautojais ir darbininkais. Tikybiniai, ekonominiai, socialiniai ir gyvenimiški skirtumai išryškėjo, nesistengta pakankamai vienas kitą suprasti ir nerodytą pakankamai geros valios vietiniam elementui, jį išskiriant iš viešojo gyvenimo. Vietinis lietuvis tikėjosi kartu su didžiojo brolio pagalba būti tikruoju krašto šeimininku. Bet išėjo atvirkščiai. Autonomijos įstaigose liko senieji tarnautojai vokiečiai, o Respublikos įstaigose beveik perdėm iš didžiosios Lietuvos atkeltieji tarnautojai. (Pastarieji ne patys geriausieji, ne specialiai paruošti, bet dažnai dėl kokių nors tarnybinių nesupratimų „išstremti“ į Klaipėdos kraštą). Matydami tokią padėtį, vietiniai jautėsi atsidūrę tarp kūrų ir priekalo. Nei jiems dėtis su vokiečiais, kurių šimtmečiais buvo skriaudžiami, bet prie ko jie jau ilgainiui pripratę, nei su išlaisvintojais, kurie jų nesupranta, o tik savo elgimusi atstumia. Užsidarę jie savo rateliuose, veikia toliau pagal senas tradicijas, ne pasitikėdami nei vienas, nei kitais. Su laiku susiformavo nuomonė, Klaipėda — klaipėdiečiams.

Toji reakcija ne tik suprantama, bet, ją laiku supratęs ir ja pasinaudojant savo tikslams, būtų nešusi gerų vaisių lietuviškiems reikalams. Anglai šioje srityje gali būti mūsų mokytojais. Jie, prieš įsijungdami savo žmones į užimtus kraštus, juos specialiai paruošia, supažindindami juos su vietos sąlygomis, istorija, papročiais, kalba ir religija, vietinius stengiasi įtraukti į bendrą darbą, jiems patikėdami atsakingas viešas, jų atbodami interesus. Jeigu mes vietoje trėmę valdininkus, būtume juos specialiai paruošę, jeigu vietinius lietuvius būtume auklėję ir mokslinę įvairioms profesijoms ir atitinkamoms Respublikos įstaigoms, tai tas gyventojų suvoktinimas, kuris vokiečiams per 700 metų lėčiau vyko, negu lietuviams per 15 metų, nebūtų pasiekęs tokio katastrofiško laipsnio.

Paskutiniaisiais metais, tiesa, kiek daugiau dėmesio buvo skirta vietiniams interesams, pradėta kultūriškai smarkiau veikti, pristeigiant visą tinklą lietuviškų mokyklų, Klaipėdos mieste stipriai ekonomiškai įsitvirtinant, iš žydų, kurie jau nacių pagubę leidosi rytų link, perkant pastatus ir įmones. Deja, buvo vėlu. Per trumpas laikas liko atsiekti apčiuopiamų rezultatų. O visgi geriau vėlai, negu niekad. Dabar prasidėjo suaugimo užuomazga, kuri vėliau davė, arba dar duos teigiamų vaisių, o dalinai 1939 m. kovo 21 d. nacių buvo užgnaužta.

Su Klaipėdos krašto atskyrimu nuo Lietuvos Respublikos, joje.

RAŠO JONAS JUŠKAITIS

tik defensyvoje laikėsi. Mažosios Lietuvos įtaka į mūsų kultūrą ir tautinį gyvenimą buvo ir tebėra labai didelė. Štai keli, ypatingai Kanados lietuviams atsifintini, istoriniai faktai, kuriuos gyvenamasis momentas mus verčia iškelti ir pabrėžti. 1547 m. Martynas Mažvydas išleidžia Ragainėje pirmąją lietuvių kalba knygą: „Catachizmusą prasty Szadei“. „Šis įvykis mūsų tautos kultūriniam gyvenime yra nepaprastai didelis ir reikšmingas. Turbūt, per daug nesuklysimė tvirtindami, kad pirmosios lietuviškos knygos išleidimas per pastaruosius 500 metų mūsų tautos istorijoje yra pats didžiausias ir reikšmingiausias įvykis“, — rašė 1947 m. „Mūsų Kal.“ A. Merkelis. 1832 m. Mažojoje Lietuvoje Fridrikas Kelkis išleido ir pirmąjį lietuvišką laikraštį: „Nusidavimai apie Evangelijos praplatinimą tarp žydų ir pagonių“. Pirmas lietuviškasis laikraštis ir pirmas lietuviška knyga, buvo protestantiška.

Ano meto Maž. Lietuva išužsibaigė ką tik prasidėjęs abiejų sričių suaugimo procesas. Jis visu žiaurumu nacių buvo naikinamas. Karo metu neteko galvoti apie joki tolimesni to proceso tęsimą.

Antrajam Pasauliniam karui besibaigiant, didesnė Didžiosios Lietuvos inteligentų dalis buvo priversta apleisti savo gimtinę, o Mažosios Lietuvos visiems gyventojams buvo įsakyta evakuoti kraštą. Po kapituliacijos didesnioji lietuvių dalis sugrūžė į stovyklas. Nuo latiniui skryningai didesnė Mažosios Lietuvos lietuvių dalis išskyrė iš stovyklų ir įjungė į vokiečių ūkį. Nutrūko vėl ryšiai su kitais lietuvių. Padėtį ėmėsi gelbėti Mažosios Lietuvos Taryba, kurios veiklos pradžia siekia Pirmojo Pasaulinio karo metus, kuri pradėjo burti aplink save Mažosios Lietuvos gyventojus, juos suorganizavo, jais kiek galėdama rūpinasi ir juos kiek įstengdama šelpia. Taip pat toliau kovoja dėl visos Mažosios Lietuvos susijungimo su Didžiąja Lietuva.

Tiek susijungimas, tiek suaugimas įmanomas tik abipusiu ku noru, veikimu, ta kryptimi ir susitarimu. Iš lietuvių tremtinių visam pasaulyje, išskyrus vienos partijos asmenų, tas noras ne kartą buvo žodžiu ir raštu pareikštas. Bet šaltai ir abejingai, kaip ir praityje, reaguoją į tai kai kurie iš vadovaujančių sluoksnių, šiuo atveju iš Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto, nepriimdami savo tarpan ne vieno iš Mažosios Lietuvos atstovų, kuri savo asmeniu simbolizuotų visos Mažosios Lietuvos susijungimą su Didžiąja Lietuva. Atrodo, daugiau negu natūralu, jau šiandien siekti visų lietuvių sujungimo ir suaugimo į vieną Laisvą Nepriklausomą Lietuvą. Nejaugi trečią kartą atsakysime Mažosios Lietuvos žemių ir žmonių! Negi lauksime paskutinės valandos, kada jau per vėlu gali būti?!

Tiek Mažosios, tiek Didžiosios Lietuvos lietuviams, kurie visą laiką labai jautrūs lietuviškiems reikalams, šis vienos dalies žmonių ignoravimas yra daugiau negu skaudus. Nejau gi sausio 15-tosios dienos įvykiai traktuotini kaip Lietuvos istorijos išsišokimo žygis? Ne gi 1918 m. Tilžėje Mažosios Lietuvos patriotų priimtas nutarimas tol kovoti, kol visa Mažoji Lietuva bus sujungta su Didžiąja Lietuva į vieną Nepriklausomą Lietuvą laikytinas ne susipratimu, kuris kai kam daug nemalonumų sudarąs?

Šiandien daugiau, negu bet kada reikia siekti mūsų sausio 15-tos dienos karžygių pradėtą susijungimo įgyvendinimą. Kada visi be tikybės ir partijos skirtumo veiksime ta kryptimi, tada priartėsime prie visiškai abiejų sričių ir jų žmonių suaugimo į vieną lietuvišką kamieną mūsų brangioje tėvynėje — Nepriklausomoje Lietuvoje.

V. P.

Apie Mažosios Lietuvos lietuvių kovą už lietuviškumą ir jų bendradarbiavimą su savo tauta Antro Pasaulinio Karo metu daug gražaus galima pasakyti. Nukentėjo ir aukojosi ne tik iš Klaipėdos srities kilę lietuviai, bet ir tilžiškiai ir kiti pietnemuniečiai. Dar 1940 m. jie buvo už lietuviškumą tremiami ir žudomi. Buvo dytos Tilžės lietuvių vejojamųjų ir Vilmantų šeima. Balupėnuose, Pilkalnio apskrityje, g. Lietuvos General. Konsulato Karaliaučiuje sekret. Otonas Palukaitis, nesitraukdamas iš lietuviško konsulato ir tada, kai Lietuva 1940 m. buvo sovietų okupuota, apmokėjo už tai savo galva. Vokiečių Lietuvos Susivienijimo Tilžėje pirmininkas Vilius Mačiulaitis, atsisakęs išpildyti vokiečių jam statytą reikalavimą — įteikti vokiečių valdžios organams prašymą, kad jie jo atstovaujamą organizaciją uždarytų — buvo kalinamas kacetuose nuo 1940 iki 1945 metų. Vokiečių kacetuose 1942 m. žuvo du buvę Klaipėdos krašto Direktorijos pirmininkai — Martynas Reizgys ir Eduardas Simaitis. Iš viso naciai nukankino 31 prūsų lietuvių. 25 prūsų lietuviai, jų tarpe ir buvęs Direktorijos pirmininkas Erdmonas Simonaitis, buvo kankinami kacetuose.

1945 m. karui pasibaigus, Mažosios Lietuvos lietuvių tremtyje yra slėgiami tos pačios vargų ir rūpesčių naštos, kaip ir broliai, kilę iš Didžiosios Lietuvos. Bet pirmųjų likimas yra daug problematiškesnis. Daug tūkstančių atsiskak nuo jiems primesto vokiškumo. Jie, deja, susidūrė su dideliais sunkumais. Atsigaivino Mažosios Lietuvos Taryba. Ji 1946 m. lapkričio 6 d. Fuldos deklaracijoje užakcentavo: „... Mes, Mažosios Lietuvos lietuvių atstovai... pasirėmę Atlanto Chartos 3 str., pakartotinai pareiškiame savo tvirtą valią atsiskirti nuo Vokietijos ir susijungti su savo tautos kamieniu bendroje Lietuvos valstybėje. Mes kreipiamės į de-

(Nukelta į 8 puslapį).

„NL“ PLATINTOJŲ LAIMĖJIMAI TASKŲ SKAICIUM

St. Dalius 70
J. G. Skaistys 44
Toronto Skautai 37
O. Indrelienė 35
K. Kupčiūnas 30½
Al. Kojelaitis 27
Kl. Prielgauskas 25
Vl. Skirgaila 25
St. Noreika 24
J. Pilkauskas 19½
L. Gudas 19
P. Januševičius 16
B. Sriubiškis 15¾
L. Šalna 8
A. Frenzeliš 8
V. Venckus 8
P. Januška 6
J. Šaltenis 3
J. Žemaitaitis 2

P-lę GENĖ MILAŠIŪTĘ ir p. VINČĄ ANKUDAVIČIŲ, sukūrusius lietuvišką šeimos židinį, nuoširdžiai sveikiname ir linkime laimingo gyvenimo giminės ir pažįstami.

Mielus p. VALENTINĄ KAZLAUSKAITĘ ir inž. p. JONĄ PARANCEVIČIŲ, sukūrusius lietuvišką šeimos židinį, sveikiname ir linkime laimingo gyvenimo giminės ir pažįstami.

P-lę KAZLAUSKAITĘ VALENTINĄ ir PARANCEVIČIŲ JONĄ, sukūrusius lietuvišką šeimą, sveikiname ir linkime daug laimės naujame Jūsų gyvenime.

J. Simonavičius, J. Smulkevičius, St. Matutis, B. Sriubiškis.

Geram pažįstamui — kasyklos bendradarbiui p. ALGIRDUI GINIEČIUI, linkiu sukurti gražų lietuvišką šeimos židinį.

Kastytis Butkus.

Darbo ir nedarbo klausimai Kanadoje

KIEK KANADOJE ŠIUO METU ESAMA BEDARBIŲ?

Centrinės statistikos biuras gruodžio pradžioje paskelbė, kad vidutinis nequalifikuoto darbininko uždarbis per savaitę pasiekęs jau 42,20, prieš 41,78 pereinamais metais, o paskutinę gruodžio savaitę darbininkai gavę „riebiausią Kanados istorijoje“ voka — net 43,25.

Darbininkai daugely viet stebisi, kad oficialūs skelbimai nesutinka su tikrove, nes faktiniai vidutiniškai savaitinis uždarbis svyruoja apie 25 — 28 dol., ir 30 dol. jau skaitoma visai neblogu uždarbiu.

Pačiu paskutiniu laiku du Labor - Kongreso (nebolševik. profsąjungų centro) vadai smarkiai puola Darbo ministerį Mr. Humphrey Mitchell ir jo padėjėją Mac Namara, kam jie slepia, nepaduodą oficialiai, kiek šiuo metu Kanadoje yra be darbių. Jų turimom, gana tikrom, žiniom skaičius bedarbių, t. y. žmonių, kurie nieko neuždirba, prieš Kalėdas pasiekęs 300.000 ir dar kyla, nes mitybų kirtimo darbai eina daug kur prie galo ir, be to, daugelis stambesnių įmonių daro dalinius „lay-off“ atleidimus, ne apmokamų atostogų pavidale. Paprastai, Kanadoje bedarbių skaičius auga ligi vasario mėn. vidurio (pernai tuo metu buvo jų 200.000) ir tik po 2 mėn. pradeda tirpti — mažėti, kai atėjus orui prasideda statybos ir kiti sezoniniai darbai.

Abu profsąjungų vadai ragina darbo ministerį galimai greičiau pradėti viešųjų darbų programą platesniu mastu, pav. Transcanadian Highway — plentų tinklo statybą, nes anksčiau ta žinyba skelbėsi turinti išdirbusi atsarginį planą, kuris bėdų atveju, galės absorbuoti didesnę bedarbių skaičių. Dėl atlyginimo — nediskutuojama, nes visiems aišku, kad geriau šiek tiek uždirbti, negu visai nieko. Tačiau Ottawoje federal - parlamente per diskusijas paaiškėjo, kad viešųjų darbų planas, galis duoti darbo ne daugiau kaip 30.000 žmonių ir tai ne iš karto, o po 3—4 mėn. Taigi iš dešimties bedarbių vos vienas galėtų būti tuo „laimin guoju“.

Tačiau per daug dėl šito nereikėtų prarasti lygsvaros, nes tai tik laikinas „kraujo nuleidimas“ ir greičiausiai po kelių mėnesių padėtis normalizuosis.

Tautiečiams, netekus darbo (tokių, be abejo, esama jau ir dabar), reikėtų be atidėlio jimo kreiptis į artim. Darbo įstaiga (National Empl. Office) ir kietai mušti į tai, kad kaip politiniam emigrantui (kokiais yra visi DP) darbo gavime priklausom pirmenybė (priority).

Neblogai būtų suminėti, kad pati Kanados Darbo ministerija ir emigracijos pareigūnai, ne kalbant apie eilinius Kanados piliečius, visuomet kalbėdavo apie aukštą pragyvenimo standartą. Kanadoje ir kad tokiame dideliame, plačiame galimybės kraštyje gali trūkti tik žmonių, o ne darbo (kas prie gero šeiminkavimo ir turėtų būti). Šiaip ar taip, bet prašyti, reikalauti sau darbo nėra joks prasikalimas, nes „darbo ir duonos“ teisė yra pagrindinis demokratinės principas, ir mes čia nerizikuojame būti blogai suprasti. Į bedarbių pašalpas pretenduoti gali tie, kurie jos dar nėra pilnai išėmę (mat, ji trumpalaikė ir gana ribota), kas nėra „šviežias“ emigrantas ir nėra naujai persikėlęs iš vienos vietos į kitą. Bendrai kiekviena provincija čia turi savarankišką statutą ir dėl to sunku spaudoje nurodyti.

Jogaudas.

BATIOS FABRIKUOSE

Batavoje yra vienas iš didžiausių Čekoslovakų Batų batų fabrikas.

Čekoslovakų Bata 1939 m. išsigandusi Hitlerio, atvyko į Kanadą ir atsivėdė apie 3 milijonus dolerių. Čia pasistatė net 4 batų fabrikus: vieną Batavoje — patį didžiausią, kuriame dirba per 800 žmonių, kitą fabriką Picone, trečią Bellevillėje ir ketvirtą nuomojant Frankfurde, kuriame yra dirbami moteriškiems bateliams kulniukai bei vyriškiems kambariniams batams užkulniai.

Atėjus Kalėdoms, Kalėdų senelis, daugeliui iš lietuvių atnešė nelauktų „dovanų“: Batavos batų fabrikas atleido iš darbo per 100 darbininkų. Yra atleisti ir tokių darbininkų, kurie, pagal Batios sutartį buvo iškviesti iš Europos ir čionai dirbo, bet net su arties neišdirbus, tapo atleisti.

Bellevillės batų fabrikas, kuriame dirbo per 200 žmonių, ta po visam laikui uždarytas. Čia nukentėjo 5 lietuvių šeimos, kurios atsivėdė sunkioj padėtyje, nes turi gausias šeimas ir moka brangias nuomas už butą. O kas blogiausia, kad šios šeimos ko ne visos yra iš Švedijos. Šiems nelaimingiems lietuviams, pasiekus Kanadą, Halifaxe, teko išgyventi daugiau kaip 4 mėnesius laiko, kol Ka-

nados vyriausybė apsisprendė, ką su jais daryti.

Pagalios, žmonės, po visų vargų, susiradę darbo, jau pradėjo kurtis, bet dabar vėl atsivėdė nežinioje.

Viena iš minimų šeimų turi 2 mažus vaikus, už butą moka per mėn. 42 dol. Dabar pašalpos per savaitę gauna 8,30, — tai 4 asmenų šeima tenka išmisti savaitę su 7 — 8 dol. (at skaičius nuomą už butą). Bellevillės batų fabrikas žada po N. M. pradėti darbą — gaminti sandalius, bet dirbs tik moterų skyrius; vyrų skyrius visai nedirbs, nes ir mašinos jau išmontuotos.

Trenton šį rudenį iš Toronto atvyko viena statybos kompanija, Ruossel, kuri laike pusantrų metų turi Trentone taip vadinamoj sekserdy vietoj pastatyti 640 gyv. namų. Bet šiuo metu, trūkstant statybinės medžiagos, ši kompanija palaido apie 60 darbininkų.

Frankfurde iš dirbusių 20 darbininkų yra atleisti pusė darbininkų. Uždarius Bellevillės batų fabriką, Frankfurdo darbininkai neturi darbo.

Iš viso, kaip Bellevillėje; taip ir Trentone, gatvė jau sutinka me daug darbininkų ieškančių darbo.

J. N.

DARBŲ PERSPEKTYVOS KANADOJE

Neseniai „N. L.“ skaičiau, kad Vancouveris turis daug darbų.

„The Sault Daily Star“ gruodžio 29 d. rašo: „B. C. reikalinga akcija dėl nedarbo“. Vancouver (CP).

Uždaras Vancouverio darbo ir biznio vadovų suvažiavimas nuvarė, kad skubi akcija turi būti padaryta sulauktyti aliamuojanti nedarbo augimą.

Ald. R. K. Gervin, kalbėtojas grupėje pareiškė, kad mieste yra 30.000 bedarbių.

Sekantis susirinkimas bus suauktas savaitės bėgyje.

Šeši BC įstatymdavystės nariai, penki parlamento vykdomieji Prekybos (gamybos) ir Darbo Tarybos ir atstovai iš Kanados Legiono atsakė pasakyti jų trijų valandų pasitarimo detales.

Norėčiau atkreipti gerb. korespondentų dėmesį: Rašant šiais klausimais, reikia būti labai atsargiems.

B. C. ir jos Vancouver, nepilnomis žiniomis, sudaro daugiau sezoninių darbų vaizdą.

Prieš porą mėnesių buvo rašoma apie \$ 7.000.000,00 vertės Anglijos užsakymą B. C. medžio žaliavai ir gaminiams. O tik prieš kelias dienas mačiau, kad už tris ketvirtadalius sumos pirma numatytos kvietiams pirkti, Anglija pirkė iš

Rytinės dalies — Brunsfordo ir Newfoundland 40.000.000 board feet eglinių lentų.

Bendrai šiuo nedarbo laikais kai kas gali pabandyti laimėti Albertoje, kur auga tik kiti gamusios alyvos — naftos pramonė. Detaliai negaliu nurodyti ir nieko tikro neturiu. Bet vasariui ruošiasi išsiplėsti. Vientik vėždžių pravedimas ir laisvųjų kaž kas apie 1.800 šveisuotojų.

Antra, Labradore steigiamas plačiai žada išaugti geležies rūdos kasyklos ir apdirbimo pramonė. Detalių irgi neturiu.

Norinties tuo domėtis, pračiau kreiptis į vietos National Employment Service, ar at Department of Labour, Ottawa. Jie, tikrai, galės ką nors daugiau pasakyti.

Variant Bankų šerinininkų mokytini susirinkimų kalbas, daugiausia randama „Piknik“, kad kraštas laikosi; kai kur gerėja, kai kur blogėja, bet išsilikimas dabartiniam lygyje reikalauja daug pastangų. Kartais pasitaiko ir spragų. Jos nėra aliamuojančios, bet vis dėlto žalos.

Visai suprantama, kad mus naujusios — šilpnai įsikūrusios — kiekvienas mažas „sudrebėjimas“ nukročia.

Tikimasi, kad sekančiame parlamente susirinkime bus priimtas Trans-Canada Highway įstatymas.

Petras Adamonis.

PIRMOSE FRONTO LINIJOSE...

Kanadą ir Š. Ameriką nuo pirmųjų „šaltojo karo“ pozicijų kurios eina per Skandinaviją skiria geri 4.000 mylių Atlanto plotai. Skandinavijos ir Jutlandijos pusiasaliuose gyvena žmonės jaučia, kad ant jų galvų kabo grėsmingas Damoklo kardas, kiekvienu momentu galis sukrėsti visą jų gražų gyvenimą. Kaip tie žmonės gyvena gražiai, aprašo „Newsweek“ korespondentas Fred Wandersmidt, neseniai lankęsis Stokholme, Oslo ir Kopenhagoje.

Stokholme. Prie puošnių Grand Hotelio stalų, arti langų sėdį švedai, geriantieji 5-tes val. kavą. Gražią rudens dieną, leidžiantis saulei, stebi keistą gamtos reiškinį: tik sau lei dingus už horizonto, iš plačiai po miestą išsišakojusių kanalų kyla tirštas mėlynas rūkas, kuris po pusvalandžio keičiasi į rožiniai raudoną spalvą, slėpdamas puošniųjų karališkųjų rūmų siluetus ir Grand

Hotel svečius į saugią izoliaciją.

Ir tiesa, švedai mėgsta atsiskyrimą. Išgyvenę do pasaulinio karo be sukrėtimų, jie tikisi išlaviruosią ir iš trečiojo. Tačiau šito siekdami, jie yra nepaprastai nervingi; apie

90 proc. visų motinų ir tėvų, norėdami sudrausti savo vaikus, kas vakarą kartuoja: „jeigu jūs nebūsate geri, tiduosime rusams.“

Švedų rimtą susirūpinimą saugumui puikiai vaizduoja jų kariškosios aviacijos išaugi-

CBC dirigentas Terence Gibbs

CBC Pranešėjas Byng Whitteker

mas, kuri savo pajėgumu gali būti skaitoma ketvirtąja pasaulio. Neoficialiai priskaičiuojama apie 1.500 modernių lėktuvų, kurių tarpe yra britų 650 mylių greičio „Vampyrų“ ir švedų spausminiai naikintoriai „Skraidančios statinės“ — SAAB J-29. Tačiau Švedijos neutralumas šią puiką jėgą neleidžia priderinti bendriems veiksams Skandinavijos oro erdvėje, nes Švedija nepriklauso nei Vakarų Unijai nei Atlanto Pakto valstybių šeimai.

Visada neutrali. Sveika krašto ekonominė politika leidžia 7 milijonams švedų laikytis atskirai nuo likusio pasaulio. Jos socialinė vyrbė yra dvasi gyventojams tokias socialines pirmenybes, kurių neturi joks kraštas.

Maisto produktų Švedijoje netrūksta ir žmonės moka naudotis visomis jiems tenkančiomis gerybėmis ir patogumais. Kava yra vienintelis produktas,

kuris dar ir šiandien yra normuojamas.

Švedijos karalius Gustavas valdo be pertraukos nuo 1907 metų ir pergyvenęs paskutinę ligą, atrodo, kad ruošiasi atžinai gyventi. Pasakojama, abejotino tikrumo istorija apie jo dalyvavimą Cote d'Azur, kas kas panašu į nudistinė teatralinę pjesę. Karalius linksmas stebėjo nusirengusias damas ir pagaliau savo gydytojui nusijuokė: „O, kad aš bučiau tik 50 metų!“.

Oslo. Drėgnas rūkas, dengia ir senus ir naujus, karališkųjų rūmų dominuojamus pastatus. Karas teli ir Norvegijos sostinės. Tačiau nežinoti šito Bristol viešbučio laivai ir dabar tebeturi užtemdyto užuolaidas. Trijų šimtų tukstančių mieste, gyvenimas linksmas sukasi. Tačiau norma vimas yra net griežtesnis negu Anglijoje. Mėsa retai gaunama ir cukraus neperdaujami. (Nukelta į 6 pusl.)

Sueco kanale

RAŠO PULGIS ANDRIUSIS

Populiarusis knygų rašytojas Pulgis Andriusis rašo knygą „Australija kviečia“, iš kurios čia patiekama ištrauka, kuri vaizduoja kelionę per Suezą. Red.

Apačioje visomis spalvomis mirgėjo felachų laivynas, išsiriavęs tvarkingomis eilėmis pagal jų profesines sąjungos taisykles, neužlendant viens kitam į priekį, nenustumiant ir užpakalį. Nepaisant to, kad į mūsų laivą jiems buvo draudžiama įkelti koją ir kad aukštis tarp jų ir keleivių viršutiniame denyje buvo keliolika metrų, prekių pristatymas ir atsiskaitymas vyko be mažiausios trinties. Keleiviui nusižiūrėjus prekę ir susiderėjus dėl kainos, egiptietis sviesdavo virvę tiesiai adresatui ir rankas ir po to jam terekėdavo užsitraukti tą virvę tiek, kad pasiektų prie jos pririštą skrybėlę su pakrautu pirkinium, o paskui įdėti dolerius ir juos nuleisti pirkliai. Šisai gi, paspaudęs banknotus, įkišdavo juos į dėžutę, ją prislėgdamas akmeniu. Kartais dolerį vėjas nupūsdavo į vandenį, bet tai nebuvo jokia bėda pirkliai, nes keliais irko manevrais jisai prisizvejodavo peršlapusį pinigą ir, — nepaisant kad jau ir taip šlapias — vistik paspaudydavo ir prislėgdavo po akmeniu. Pokariniiais metais, kaip ir

reikia laukti, geriausia valiuta r čionai yra doleris, — ir ne vien dėl to, kad jis vandenyje nepraskysta.

Viena keleivė, parietusi nosį, tarė kaimynams:

— Ne, aš mėgstu tikėti persiškus kilmis.

Ir nuleidusi 20 dolerių, gavo persišką kilimą. Felachų pirks yra tuo geras, kad pas jį visko galima gauti ta prasme, jog paprastas kojoms šluostyti kilimėlis čia pat gali pavirsti arabišku, turkišku, persišku, žiūrint iki kokios ribos galima apgauti perkėją.

Tuos kupranugarių odos rankinukus, raudonas sandales, ieroglifais išrašytas dėžutes, ne tikrus karolius, faraonų statulėles, diržus su kabliais, kilime lius gamina visi, tik ne patys egiptiečiai, bet už juos geresnė parduavėjų niekas negalėtų sugalvoti. Ši marga prekyba yra paremta pastoviausiu pasaulio pamatu — europiečių keleivių tuštybe.

Sako, prieš karą daugiausiai egiptietinių suvenyrų pagamindavo Vokietija ir Belgija.

Ilgai, lyg naktiniais, chaltais apsimaušę, iš po europinių švarkų išlindusiais marškiniais, labiau į maišą panašiomis kelnėmis, rankšluosčiais apsiujuose galvas, apsimetę purvinom skulptom sprendus. O tie iš skarmalų ir skudurų žvelgia aukštyn aštrios vanagų

akys, nenuilstamai sekdamos keleivio judesius, išspėdamos silpnas ir pagal tuos ženklus pildamos nužiūrėta auką. Ir negalima pasakyti, kad jie adiktų sandėrį, pasinaudodami triukšmu, kaip tai daroma Europos niekturgiuose. Ne, felachai užmuša perkėją gyvatės kancentruotą žvilgsniu, ne drumsdami vandens ten, kur nesitiki pagauti žuvies.

Kairėje laivo pusėje amžinai statomas ir nebaigiamas statyti Port Fuado miestas. Krūvos cemento, akmenų, minaretai, balti keturkampiai namai be palmių, be žalesnių plotai, kurių baigmėje prižardyta iš jūros garinamos druskos piramidžių, balti seklių vandenų ruožai, tokie pat balti smėlio kuryšiai, kad net nebeaišku, kur čia jūra, kur žemė. Tuose Dievo plotuose knibžda kitokių felachų skruzdėlynai. Prisdienę strėnas purvino maišo skulpturą, užsimetę suvilgintą skėtetą ant pakaušio, nepabaigiamos jų eilės neša cemento ir žvyro naštas ant nuogų pečių. Tempdami sunkenybes, jie dainavo, jeigu daina galima būtų pavadinti tuos gerklinius balsus pakėlimus ir nuleidimus, kurie, reikia manyti, jiems padeda vargti tą neišbrendamą vargą saulės kaitroje.

General Stewart, atrodo, pakankamai davęs laiko Port Sai do pirkliams aptuštinti keleiviu kišenes, priešpiečiais atpa-laidavo inkarą ir, pasisukaliojęs baseinuose, išsipainiojęs iš priemiesčio žibalinį tankų, du kūrį sandėliu, pagaliau slinko

tiesia lyg liniuote išbrėžta kanalo vaga.

Ilgokai varėmės, atrodė, ne kanalu, bet neaprepiamų vandenų sureguliuota vaga, nes iš abiejų pusių telkšojo Menzaleh ežeras, išsiliejęs nuo rytinės Nilo alkūnės. Ir ežerų sunku būtų tai pavadinti, nes nusekusio vandens plotai kaitaliojosi begalinio purvo ruožais, kuriuose neseniai braidžiojo, gal, tavo, gal, mano gimtojo kaimo gandrai, čionai žiemodamas, o dabar vėl išvykęs savo šiaurės tėviškėn atlikti namų remonto ir pasiruošti šeimyniniams džiaugsams bei rūpesčiams. Atrodė, mūsų žiemotojams nestinga nei šliužų, nei šilimos šios neišbrendamo se purvo platybėse. Gera jiems dabar skristi tenai, ir tolimą beržų ir alksnių šalį, kur, kolchozus įvedus, apšiai atsirado pelkių ir velniabalių, idealų vasarviečių varlėms ir turklams.

Išsinarpaliojus iš priemiesčių, prasideda kiek kitokio stiliaus priemiesčiai, kuriuose gyvena ne kanalo bendrovės raštininkai, ne pirkliai, ne orientinės bardamos, bet tikrieji krašto šeiminkai — felachai. Turu galvoje ne jų tautinės architektūros paminklus, nes argi galima ieškoti stiliaus tose šunų būdose, kurios sudurstytos iš biskvity dėžių skardos, iš lentgalių, gelžpalaikių, prakurusių kibirų, degutuo toliu gabalų, visa tai apkrečiant purvu, kupranugarių mėšlu, apknisiant palmių lapais. Kartais priplaukiam ištisus tokio neapsakomo skurdo būdely kaimus,

paskendusius juodame purvyne, kur plurzenasi nuogi vaikai, braidžioja juodaplaukes ožkos, skiausčios, į žuvis panašios kiaušės, taip pat juodos. Taip, čia viskas beviltiška, kad žmogaus vargo skalė, pasirodė daug platesnė, negu mes, tremtiniai, vaizdavomės.

Port-Suez'e atsikvėpęs General Stewart 22 kovo rytą nusiplėšęs nuo inkaro ir gaiviai suplazdėno visomis mašinomis, o mums išėjus į dieną atsiskleidė vaizdai, kurie atrodė, buvo ne kas kita, kaip tik ką nutraukto sapno tęsinys. Mes plaukėme pilnu garu Suez'o įlankos, vadinasi, jau Raudonosios jūros vandenimis, kurie, deja, buvo ne raudoni, bet gaiviamiai žali, apdrunkyti sniegbalčiais putų neriniais. Tikiai afrikiniai ne įlankos krante El Qalaf kalnynų slaitai, sudribe į vandenį, mušė akis sodriai raudonais atšvaisčiais.

Anrame įlankos krente, Sinajaus pusiasalyje, pro rūkus kartkartėmis išsivystydavo nesusaugami bruožai klau, kurių nugara buvo lygi kaip statulės, o ligi tenai nieko daugiau nebuvo, kaip dykuma El Tih, vadinasi, klajojimų tyrlykiai, dabar, iš ryto, balti lyg drobėmis iškloti. Rūkas šiose padangėse toks peršviečiamas, kad nebeapjėgia sulaidyti saulės spindulių srovės, kuri dabar galingai liejasi ant smėlio jūromis, jog net sunku išmerti miego sulipintas blakstienas. Atrodė, čia daugiau šviesos, negu visai giedrų rytą. Tačiau El Qalaf atnigumų slaitai va-

karuose nepasiduoda šiam baltam tvaskesniui ir riogso įgimtai raudoni ir, kaip toki, nepriklausomai nuo permainingo šviesų žaismo.

Grafiškai kalbant, Raudonoji jūra yra panaši į bekuprę sraigę, kurios uodega įmerkta į Indijos vandenyną, o galva su dviem rageliais įbesta į Egiptą — ir Sirijos smėlynus. Vienas ragelis yra Suez'o, o antras — Akabos įlanka, kurių tarpus užpildo Sinajaus pusiasalis. Čia labai vietoje lietuvių mįslė: galva džiūsta, kojos pūs, o šonas šyla, šonas šala. Netikslumas tik tai, kad Raudonosios jūros sraigės abu šonai šyla į terpę tarp Arifikos ir Arabijos, kurių nei viena nenusileidžia nei karščiais, nei sausromis.

El Tih dykuma dabar lygi, net per geriausius Zeiss'o žiūronus (vežamus parduoti abstraktams ir po to namui nusipirkti) negalima pastebėti jokių gyvybės ženklų, nors čia čionai eina antras didysis karavanių kelias, kuriuo traukia Islamo maldininkai į Meką. Iš čia, iš kur tik ką išplaukėme, taip pat pakelia būres piligriminiai laivai dhows, ir kuriuos sukumšama šimtai Alah'o davatų, neturintiu dėnyje vietos net vienai kojai pasistatyti, pakeliui į Arabijos nosta Jidda, čia juos apipiešia muitininkai, laivų savininkai, vėliau — pirkininkai, kad po to, jau būdami į krantą, dar kartą apipieštų arabų valdininkai, o dar po to — galvažudžiai, jeigu dar kas vargšams prie kūno atsitiktų. (Nukelta į 6 pusl.)

Laiskas rasytojams

(žymiai sutrumpintas).

Mieli Kolegos.

Prasideda mūsų gyvenimo sunkiai įžvelgiami naujieji metai. Kaip gyvensime ir ką veikime svetimuose kraštuose.

Esam dalyviai išgyvenimų, tokių ryškių žmogaus dvasios ir moralės pakrikimo. Gal niekad žmogus nedrįso tokiu masu išniekinti kilniųjų idėjų ir duotųjų pažadų, kaip mūsų dienom. Todėl budrumas tų, kurie išėjo tremtin liūdyti tiesą, yra daugiau negu išpareigojimas.

Žiūrint pastato išorės — mūsų namai sugriauti, šeima išblaškyta. Tačiau mes žinome, kad mūsų vidiniai ryšiai jokių jėgų nenutraukiami.

Tačiau visada ir visur tegul mus lydi troškuly, nepavargstantis ir neįveikiamas — kurti originalinę lietuvių grožinę literatūrą, ją puoselėti ir ją rūpintis, nelygininat, rūtų keru, pasodintu svetimos žemės palangėje. Tegu tad visu spindesiu sužvilga lietuvių grožinės literatūros žiburiai, tegu rašytojo iškeliama šviesa skrenda į žmonių širdis! Niekad nepamirškime, kad mes atstovaujame beveik 70 procentų visų lietuvių rašytojų, o tai sudaro ne tik stambią jėgą, bet ir nelengvas garbės ir atsakingumo pareigas mums uždėda.

Lietuvių grožinės literatūros ugdymui, atvirom akim į dabartinę mūsų buitį žiūrint, rodos, svarbiausia atlikti šie uždaviniai. Turtinti ir ugdyti asmenybes, žinant, kad valingų ir turtingos dvasios individų neparbloškia gyvenimo sunkumai;

Nežiūrint sąlygų, visom jėgom stengtis pakelti savo puoselėjamo žanro meninį lygį.

Kelti darnos ir talkos dvasią, nes esam per mažą tautą ir per daug naikinama, kad galėtumėm švaistytis žmonėmis, tuo labiau neleistina įkinkyti aistrų ten, kur reikia takto nuosaikumo ir nesudrumsto meilės jausmo.

Eidami tuo keliu, aukoda-

mies ir atnašaudami, tikėkim, kad nebūsim vieni.

Tuo tarpu mūsų organizacijos padėtis yra tokia: Lietuvių Rašytojų Tremtinių Draugijos Valdyba įsikūrė JAV. Tai atlikti mums leido ir mūsų draugijos istatai, nes šioj šalyje jau gyvena daugumas mūsų organizacijos narių. Valdyba taria, kad mūsų draugija turi likti, nes ji apjungia visame pasaulyje gyvenančius lietuvių rašytojus. Jos istatų rėmuose ir dvasioj kitų kraštų rašytojai gali organizuotis į skyrius ar atskiras draugijas (kaip, pvz., JAV, D. Britanijoje, Kanadoj). Tolimesnį LRTD veikimą, žinoma, nulems visuotinis Draugijos narių susirinkimas, kaitik bus galima jį sušaukti.

Valdybos adresas: Stasys Santvaras, c. o. Mrs. P. Lapé, Stony Brook, L. I., N. Y. USA.

Vakaru Vokietijoje L. Rašytojų Tr. Draugijos įgaliotiniu yra kolega Jurgis Jankus, (23) Diepholz, Litausches Lager Br. Z. Į jį kviečiame kreiptis visais reikalais, kuriuos ten atlikdavo valdyba. Kol J. J. kui iš Vokietijos išvykus, ten draugijos narių reikalais rūpintis įgaliosime kitą rašytoją.

Tariu, jog visa tai, kas pasakyta, yra kertiniai akmenys laisvojo lietuvių literatūros rūmo. Žinau, kad reikės sutelkti pastangų ir didelio ryžto tiems uždaviniais įgyvendinti. Bet aš tikiu lietuvių tautos genijų. Bėlika tad nuosirdžiausiai Jums linkėti, kad kūrybinė dvasia ir rytoj Jūsų nepaliktų. Guodžiuosi viltimi, kad bus valandų, kada matysim, jog neveltui per šį gyvenimą keliaujam.

Ir neveltui kovojate Jūs, kurie Australijoje ir Brazilijoje, kurioje D. Britanijoje, Kanadoj, Argentinoj ar Čilėje.

Būkit sveiki! Ir budėkim, brangūs bičiuliai!

Jūsų visa širdimi —

STASYS SANTVARAS,

Liet. Rašytojų Tremt.

Draugijos Pirmininkas.

PRANAS KOZULIS

1. BJAURUS MOTYVAS

Einu per dykumą, tartum arabas, o prieš mane naktis graži — per amžius virš galvos žvaigždynai dreba ir negaliu jų nudaužyt.

Aš visą tvarką žemėje sugriaučia apimtas nerimo tamsaus, bet — visas kelias nubarstytas griaučiais vėl verčia pagaltvot vėsiu...

... ir tyliai asarą, žmogus, nulieji ant kelio ilgo ir bjauraus, o skaistų veidą vargas suraukšlėja ir šviesius plaukus greit nuraus...

2. ŽMOGUS IR NAKTIS

Visą naktį budėjau prie karsto, per nakt — prie tuščio ir tamsaus. Aš jaučiu — mano akys pavargsta; ak, Viešpatie, kada išaus?!

Ši naktis, rodos, amžius jau tęsiasi prarijusi visas žvaigždes, sušunko, lyg miriop pasmerktasis — bet aido negirdėt...

... bet žmogus, taip lengvai nepalūžta, kol — su aušros viltim; nors gyvenimas būtų toks tuščias, kaip karstas, kaip naktis...

3. RUDUO IR ŽMOGUS

Vanduo į kiauą batą sunkias, per kūną eina šiurpuliai — taip iš dienos dienon, kaip slunkius, keliauju rudeno keliais.

Gi žiūriu — juodą karstą veža apkartą visą žolynais — gyvenimą tas baigė gražų ir išvažiuoja dviem arkliais...

Kas tu buvai: gal koks šventasis, o gal padugnė koks tamsus? Tiek to — dabar tu jauskis drąsiai ir išdidžiai — prieš mus visus.

All right, žmogau — nebetrukdysiu; kad jau pradėjai, tai keliauk... Puikus tas kelias — vieškelis didysis, bet aš — keliausiu kiek vėliau...

4. PRO MEMORIA

Žinau, kad mano laimė baigė — dabar ja džiaugiasi visai kitai ir nepažįstami man žmonės... Bet aš visvien esu laimingas, nes aš esu tikrai MINTIS — esu PRADŽIA nevykusios kelionės, kuri pasibaigė lengva mirtim.

Į JAV PLAUKIA KULTŪRININKAI

Jungtinės Amerikos Valstybės Braunsuicko miesto ligoninė, bėsis vis daugiau susilaukia ties Florida. Lietuvių intelektualų — kultū šiomis dienomis į JAV taip rininkų. Šiomis dienomis atgi atvyko „Mūsų Kelio“ ir vyko žymusis Lietuvos universiteto profesorius chirurgas Dr. Vincas Kanauka, su šeima. Šei netoli Kanados sienos — Dayma kol kas pasilikio Brooklyne, tone. Tikimasi, kad p. Laikūna o profesorius išvyko dirbti į nas bus „NL“ bendradarbiu.

nori, kad vyras jai nusileistų ir pataikautų, o aš to negalėjau padaryti. Bet Mira iš manęs nieko nereikalavo... Aš prisiminiau jos žodžius: „Man geriau būti pažemintai to žmogaus, kurį aš myliu, negu išaukštintai tokio, kuris nemiela mano širdžiai.

Mano širdis buvo kieta. Kaip tuo metu viskas man atrodė, įsitikinau, kad jos meilė man yra neaiški.

Po keturių dienų, statybos reikalais atvyko Baltrūnas. Su manim trumpai pasišnekejęs, nuvažiavo į dvarą. Dienos darbu baigiantis, jis su Mira atėjo pas mane. Mira kvietė, kad visi kartu mes eitume pes juos, bet aš atsisakiau, teisindamasis neturįs laiko. Ji liūdnu žvilgsniu pažiūrėjo į mane, matydama, kad aš pasidariau nekalbus, atsisveikino ir nuėjo dvaro link kartu su Baltrūnu.

Rytojaus dieną, išvykdamas Baltrūnas išsireiškė:

— Žinau, Mira graži ir maloni mergina. Jei tavo vietoj čia būčiau, tikrai ji būtų mano...

— Nereikia, — atsakiau šaltai ir nukreipiau kalbą kita linkme.

Vakaraus vaikščiodavau vienas. Klausydavau radio. Paskutinėmis žiniomis, frontas buvo keliose vietose pralaužtas ir artėjo prie Lietuvos sienos. Žmonės pasidarė susirūpinę ir baimingi. Tilto statyba, norsėjo prie pabaigos, taip pat ėmė šlubuoti, nes trūko reikalingos medžiagos ir darbo jėgų. Vieną dieną bekalant atšarginį polį, kalamoji mašina sunkiai sužeidė darbininką. Pats nuvykau į dvarą ir paprašiau, kad duotų gerą arklį, skubiai sužeistąjį nugabenti į ligoninę. Kai viskas buvo padaryta, pagal mano pageidavimą, valandėlę mes pasilikome su Mira.

Ji man tarė:

— Kaip sunku yra mylėti ir pačiai būti nemylimai...

— Nieko nesuprantu, — tariau ir lyg pasityčiodamas dar pridėjau: — tai Baltrūnas tavęs nemylė?!

— Ne Baltrūnas, bet tu!...

— Žinoma, aš galiu mylėti tokią, kuri mane myli.

— Ar aš tavęs nemyliu? — tą ištarusi ji pravirko.

— Na, įrodyk! — Ištaręs apsisukau ir išėjau per duris.

Praslinkus savaitei, frontas kaip vulkanas, jau ritosi Lietuvos žemės kloniais, šluodamas sodybas ir žaliuojančius javų laukus. Tilto statyba ėjo visai prie pabaigos. Ir vieną dieną nutilo kirvių smūgiai. Pasilikę keli darbininkai rinko lentų galus, kiti šlavė tilto grindis. Aš turėjau įsakymą, kad nežiūrint jokio oficialaus tilto neatidarymo, tuojau būtų pradėtas judėjimas. Taip pat turėjau pašalinių žinių, kad čia turi praeiti kariuomenės daliniai. Pagal tradicijas, skersai tiltą ištempėme ploną juostą ir laukėme, kas pirmas važiuodamas ją pertrauks. Laukti ilgai nereikėjo. Už kelio pasikimo, pasirodė visa eilė vežimų. Kai išvargęs, mažas arliukas ant tilto vos užtempė pustuštį vežimą, kuriame sėdėjo apsiaverkusi moteris ir keletas mažų vaikų, mes supratome,

Didžiausieji žmogaus priešai

RASO PROF. DR. K. VALTERIS

(Tęsinys iš praeito nr.)

KOVA. Nepermaldaujama są, kurie „susigrdina“ bakterijos ir jas nugalabyja. Kaip tomame, taip ir nematomame pasaulyje. Kiekviena gyva būtybė stengiasi palaikyti savo giminę ir tam naudoja visas yra mūsų draugai — „sąjungininkai“. Taigi praravtu susipažinti su šiais mūsų „sąjungininkais“, jų gyvenimu, elgesiu, vargais bei džiaugsmiais...

Jau 1917 metais mokslininkas d'Herelle pastebėjo idomu faktą, kad dizenterija („kruvinąją“) sergančio išmatų skystis ne tik sulaiko dizenterijos bacilų augimą — dauginimąsi, bet net jas nužudo — išstipdo. D'Herelle spėjo, kad tai yra tam tikrų virusų darbas ir pavadino juos bakteriofagais (kas reiškia: bakterijų rykikai; vardas buvo parinktas nevykęs, nes virusai yra per maži, kad galėtų praryti tokį milžiną, kaip bakteriją!...), kuriuos čia dėl patogumo vadiname sutrumpintai fagais. Pradėjus fagais domėtis — jų buvo rasta visa eilė žemėje, vandeny, žmonių ir gyvulių žarnų turiny ir tt.

NAUJA EINŠTEINO KNYGA

Garsus mokslininkas prof. Albertas Einšteinas, reliatyvinių teorijos (pasaulyje nėra viskas absoliutiškai pastovu ir sklandu, kaip iš karto gali atrodyti, bet reliatyvu) autorius dabar išleido naują knygą, pavadintą „apibendrintoji traukos teorija“, kuri yra tolimesnis jo teorijų tęsinys.

Prof. Einšteinas, išvartas nacių iš Vokietijos, apsigyveno JAV, kur dabar dirba mokslinku Princetono universitete, kurio profesorai gauna geras algas ir neprivalo skaityti paskaitų, todėl gali dirbti tikrai mokslinį darbą.

POETAS KAZYS BORUTA

Prieš 45 metus — 1905 metais — gimė poetas — rašytojas Kazys Boruta, išleidęs poezijos, novelių ir romanų. Bolševikų ištremtas į Sibirą draug su Kaziu Jakubėnu ir Halina Lukauskaite, demokratiniais Lietuvos rašytojais — poetais.

„KALVIS MELAGIS“

Petrapily dar spaudos draudimo metu buvo leidžiamas rankraštiniu laikraščiu „Kalvis Melagis“. Jo organizatorium ir bendradarbiu 1875-6 m. buvo Juozas Brazaitis, gimęs 1850 metais sausio 3 d.

ATSIŪSTA PAMINETI „NAUJOJI AUŠRA. 10—11.“

(19 — 20), 1949 m. rugsėjo — lapkričio mėnesių. Tai paskutinis šio žurnalo numeris, nes jis sustoja ejęs.

SKAUTAS 4 nr. 1949 metų gruodžio mėnesio.

kad čia pirmieji pabėgėliai — artėjančios tragedijos liudininkai atidarė naują tiltą.

Prieš vakarą nuvažiavau į dvarą atsisveikinti, bet lietuvi pradėjus lyti, buvau priverstas pasilikti nakvoti.

Jau buvo visiškai sutemę. Mes buvome po vakarienes ir šnekučiavomės. Tik staigus trenksmas į langą mus visus keistai nuteikė.

— Prašau atidaryti duris, — kažas davė įsakymą iš esančiųjų lauko pusėje. Tarnaitė, išgąstingai pažvelgusi per langą, sušuko:

— Jų daug ir visi ginkluoti!...

— Atidaryk, tebūnie Dievo valia, — drebančiomis lūpomis tarė Miros motina.

Atidarius duris, į prienį suvirto pusgirciai, ginkluoti keturi vyrai. Iš karto supratęs, kad čia yra desantininkai, aš pasitraukiau už durų.

— Kur vyrai? — griežtu balsu paklausė vienas iš jų.

— Čia nėra jokių vyrų: Mūsų tėvelis yra išvežtas Sibiran; šiuose namuose gyvena mano mama ir aš, — atsakė išsigandusi Mira.

— Meluoji, — sušuko tas pats vyras.

— Jei vyrų nėra, paimkite jas, o mes dar pažiūrėsime, — atkišęs automatinį šautuvą, neskusta barzda, išdžiūvusiu veidu vyras diktavo savo draugams. Vienas iš esančiųjų, nuo girtumo vos stovėdamas ant kojų, Mirą pagriebė į glėbį.

— Gelbėkit! Žmogžudžiai!... — šaukė Mira.

Mano gyslose užvirė kraujas. Kad arčiau priečiau nematomas, aš perėjau skersai gretimą kambarį ir, pravėręs duris, kumščiu smogiau girtajam į veidą. Jis atsitrėnkė į sieną, bet nepargriuvo. Mane jie sučiupo žaibo greitumu. Liepdami rankas iškelti aukštyn, mane pastatė prie sienos. Kilo baisus triukšmas, pasipylė keiksmų ir smūgių. Mira ir motina verkė. Vyras, kuris čia vadovavo, į automatą įvedė šovinių, apie tris žingsnius paėjęs atgal, visiems nuo manęs liepė pasitraukti. Ką aš galvojau, neprisimenu. Mačiau tik akimirklą, kada jis kelė automatą šauti, ir kaip Mira, norėdama jam iš rankų išmušti ginklą, puolė ant jo. Buvo šūvis ir ji suknubo amžinai. Tuo pasinaudodamas, aš puolau į gretimą kambarį, peršokau per langą ir pabėgau. Į mane pasipylė keletas šūvių, bet nė vienas nekludė. Nakvojau kažkokio ūkininko kluone. Visai netoli girdėjau didelį sprogiimą. Daug verkiau ir gyvenau ta viltimi, kad ji gyva. Atgal į dvarą eiti bijojau, nes branginau savo gyvybę, ir nepagalvojau, kad dėl manęs savo gyvybės Mira nesigailėjo.

Rytmečio saulės spinduliams į akis pradėjus šviesti, aš pabudau lyg iš sapno. Žinojau, kad kažkas baisaus yra įvykę, bet mieguistos aplinkumos apsuptytas netikėjau. Nusprendžiau, kad pažiūrėti reikia eiti. Lyg ko bijodamas, pasukau prie upės irėjau pakrente. Priėjęs kelią, ėmiau savo akum

KULTURINE KRONIKA

DAR VIENAS MŪSŲ KULTŪROS INDELIS

Jau išėjo iš spaudos ir yra platinamas naujas V. Pėteraičio lietuviškai anglišką žodyną su tartimi. Jis yra kišeni-

nio formato ir yra skiriamas anglų kalbą besimokantiems. Tartis yra žymima po kiekvieno angliško žodžio ar posakio. Žodyne tilpo per 12.000 žodžių.

Mergaitės portretas

JONAS NEVARDAUSKAS

2.

Vieną sekmadienio popietę, mes nėjome niekur pasivaikščioti, nes aplinkui rinkosi tamsūs debesys ir grūmojo perkūnija. Ji skambino pianinu ir dainavo lengvesnes šumano dainas. Pradėjus temti, ėmė smarkiai žaibuoti ir griauti griauštinis. Lauke kilo didžiulė vėtra, linko medžiai ir dideli lietaus lašai barbeno į langų stiklus. Staiga netoli trenkus griauštinui, ji baimingai puolė į mane tardama:

— Aš bijau!

Aš ją prispaudžiau prie krūtinių. Ji valandėlę žiūrėjo man į akis. Palengvėlei ėmus svirti jos galvai prie mano peties, staigiu mostu aš ją pasukau ir karštai pabučiavau. Per langą švesus žaibas nušvietė skaisčią mūsų meilę. Tą vakarą smarkiai lijo, ir aš nakvojau dvare.

Po dviejų dienų gavau įsakymą vykti į Vyriausią kelių valdybą ir atgauti cemenčią kelių statybai. Mano vieton paskyrė jauną techniką Baltrūną. Kaip gerą draugą, aš jį nuvedžiau į dvarą ir paprašiau, kad jį ten leistų apsigyventi. Visi mieliai sutiko.

Vykstant karui, visas susisiekimas šlubavo. Todėl, aš gana ilgai išvykęs užtrukau. Atgal grįžau po dešimties dienų. Vakare nuėjus į dvarą, Mirą radau išėjusią pasivaikščioti su ponu Baltrūnu. Pasirodė, kad man parvykus, čia tikrai pasitvirtino vieno darbininko žodžiai, kad naujasis technikas daug gabesnis prie merginų, negu prie darbų vykdymo.

Jam išvykus, Mirą aš pradėjau įtarinėti, kaip neištikimą meilėje, nors jai niekad nebuvau sakęs, kad aš ją myliu. Širdy mylėjau ir žinojau, kad ją įtariu, gal, neteisingai.

Kartą verkdamas Mira ėmė man pasakoti, kad ji tikrai mylinti mane, o su mano draugu vaikščiojusi todėl, kad jai be manęs būtų liūdna. Taip pat, nuobodžiaavęs ir mano draugas. Tą papasakojusi, ji norėjo prisiglausti prie manęs, bet šaltai aš ją atstūmiau sakydamas:

— Visos jūs tylios ir geros, kol miegate. Pakeltu tonu ištaręs dar keletą žodžių, trenkdamas durimis išėjau iš jos kambario. Vaakaro prieblandoje paskendusiuose rūmų koridoriuose nuaidėjo sunkūs mano žingsniai. Lauke lynojo smulkus lietus. Kažkur, kaimo gale lojo šuo. Aukštai, tamsioje padangėje, fronto link, skrido uždama lėktuvas. Ėjau lėtai, įprastu taku, bet liptui lyjant, molėtos žemės takas buvo slidus, todėl dažnai teko slidinėti. Tada, pirmą kartą savo gyvenime aš pasijutau vienišas. Kas buvo tos kaltės priežastimi, to aš nesprendžiau. Gal būt, kaltas buvau aš, bet tą sau prileisti negalėjau, nes keistas išdidumo jausmas ir šiandien mannyje tebėra gyvas. Taip mergina, taip ir kiekviena moteris

„Sudrumstoji ramybe“

(sutrumpinta)

Tik didelio užsispyrimo, darbo ir tikėjimo vilnimi, kokią tu ri šios premjeros rež. J. Jagėla, galima buvo pastatyti šį dramos veikalą ir žiūrovus nutraukti nuo kasdienybės keltui valandų. Leido įsijungti į gyvenimo dramą, kuri lydi mus nemirštamai.

Nei prožektoriai šviesos, nei Paryžiaus salionai nenustebino žiūrovo, tik kai muzikas pakeitė savo smuiką ir peilį, tai ne vienas sulaukė kvapą ir klaušė — nejaugi ir žudys.

P. Petrutis, savo rolėje — Tvirbutas, visiškai įtikino žiūrovus, jog jo dievas yra stiklėlis ir jis nebesugrąžinamai paklydęs. Nors jis tai pats žino, bet kaltina žmones, kam ji padarė elgeta ir vos nežmogždžiu.

Pradžioje Tvirbutas nevisai įtikino, jog jis myli Danutę. Kaipos artisto, rolė nebuvo pilnai atlikta, tačiau kaip valkata, gyvenimo blogybių nenugalėjęs, išjuoktas žmonių, girtuoklis, — tai visiškai pilnai atliko savo paskirtį.

Klebonas — A. Lapaitis. Kažkur provincijos užkampyje, tarpe tamsių parapirčių atarda gyvenimo prasmę ir ją patenkintas. Viską ramiai per gyvena ir net per daug ramiai. Visur randa išeitį, bet kada užsisvajoja apie praeitį — neįsigilina.

Vargšai ūkininkai: Senasis ūkin. J. Gaižutis ir jaunasis — V. Paukštys. Jeigu senosios kartos ūkininkas nebuvo per dėtai sumužikintas, tai jaunasis toks negalėjo būti. Jei senio išvargintos kojos dar laikė jį tvirtai, tai jaunasis negalėjo eiti visai sulinkęs, nedrąsus. Iš jo balso skverbėsi noras gyventi ir vis ieškoti teisybės, prašyti užtarimo, tai ir jo judesiai neturėjo būti suparalizuoti, sukominti. Iš vis negalima mūsų kaimo jaunąją kartą taip tamsinti, beveik sukarikatūrinti. Tai nėra pirmą kartą ir tik šiame veikle. Praeina ir pro kitų režisierių rankas, bet tas nereikėtų kartoti ateityje.

Architektas — B. Saplys. Inžinierius lengviausiai suprantamas ir įsivaizduojamas — aukštas vyras, truputį pražilęs, inteligentiškos laikysenos, ramus ir atsidavęs moksliniam darbui. Silpnokas susitikimuose su žmona.

Architekto žmona Danutė — M. Labanauskaitė. Savo judesiais, veido išraiška, apsirengimu, vidiniu pergyvenimu, parodo didelį supratimą ir išsilavinimą šioje meno srityje, tačiau Danutės tipas persiži kito. Jai visas pasaulis atrodo toks gražus, nekalbas. Ji atsidavusi savo vyrui, myli. Mėgsta svajoti, mėgsta švelnius, gražius žodžius. Ji juos priima ir iš svetimų žmonių, pažįstamų.

Policijos vadas — V. Norkus — visiškai savo vietoje.

Jo žmona, Paulina — S. Regelskytė. Tikrai „išsilavinusi“ poniutė, daug žinanti, ambicinga. Visur vadino gera, tiik savo skoningu apsirengimu mažino „poniutės“ tikrumą ir tuo pačiu atrodė persaržuota. Taip pat, kada Danutė pažeisė žodžių ir tuo pačiu nukentėjo prasminga šio veikalo vieta ir dramatiškumas pavirto komedija. Tuo pačiu abu tipai nublanksta. Vienas persaržuotas, antras neišgirstas.

Marytė — M. Krejerytė. Gerai tipas, bet galėjo būti dar naivesnė prieš vedybą. Galėjo būti daugiau džiaugsmo ir sudužus bonkai, daugiau nusiminimo ir rūpesčio.

Banaitis — V. Stukys. Visai geras kaip studentas, bet techniku jaunos. Meilės dalykuose nepratęs. Mužiko Tvirbutas tėvas — V. Rūtelis. Senas bajoras, skurdžiai verčiasi, bet „honor“ aukščiau visko. Praradėjusiais dantimis, pliku pakaušiu. Vaidyba gera.

Jeigu pasisukus į salės pusę, — tai irgi neblogai. Publika labai domėjosi. Sėdynės eilėmis paženklintos, tai jau geras ženklas, bet būtų dar geriau, jei ir vietos turėtų numerius. Toronto progresuotų.

Bendrai, jei prisimeni sąlygas, kuriose buvo dirbama, tai pati premjera — gera. Tie maži trūkumai, kurie čia buvo suminėti, sekantį kartą bus išlyginti. Neapvylytė. Sekmės. Laukiame kito pasirodymo su nauju veikalu.

Toronto. Jon. Greičiūnas.

KALĖDINĖ VAIKŲ EGLĖ. TĖ OAKVILLEJE.

Oakville, tai nedidelis miestelis pusiauokio tarp didžiųjų Ontarios provincijos miestų Toronto ir Hamiltono. Pirmieji lietuviai apsigyvenusi tie tame miestelyje buvo Elzbieta ir Augusto Frenzelių šeima, kuri 1947 metais nusipirko nedidelę farmukę. Kai Frenzeliai tą farmukę pirkę — tai jie turbūt ir negalvojo, kad už poros metų jinais pasidarys lietuviško kaimelio, vadinamo „Frenzelyne“ užuomazga ir kad tame kaimelyje pasireikš gana gyvas lietuviškas gyvenimas. O dabar tai jau yra įvykęs faktas. Frenzelyne dabar tai gyvas lietuviškas organizmas, šiuo metu skaitantis 17 „dūšių“ kaip sakoma. Šalia to „kompaktinio“ organizmo Okvillėje yra dar 19 lietuvių, o Oakvillės apylinkėse, kaip Bronte ir Trafalgar dar 11 lietuvių. Žodžiu, Oakvillėje ir jos apylinkėse 1949 metų pabaigoje buvo 47 lietuviai. Dauguma jų čia yra įsikūrę pastovsniam gyvenimui, keletas gi atlieka sutartines prievoles ir jas baigę greičiausiai persikels į Hamiltoną arba Torontą. Iš paminėto lietuvių skaičiaus 12 yra vaikai, kurių 9 lanko kanadiškas mokyklas, 2 yra nemokymklinio amžiaus ir vienas mokyklinio amžiaus dirba fabrike. Iš 9 lankančių mokyklas, 1 lanko gimnaziją — likusieji pradžios mokyklas.

Gruodžio 30 dieną vakare tiems jauniausiems čionai ir buvo suruošta lietuviška Kalėdų eglutė. Tai buvo pirmoji lietuviška eglutė Oakvillės ir apylinkės lietuvių vaikams. Aišku, su lietuvišku Kalėdų seneliu. Kalėdų senelis pažaidė su vaikais, pasikalbėjo apie Lietuvą, paklausinėjo vaikų lietuviškų eilėraščių ir tt. ir, padalinęs dovanėles, vėl iškeliavo. Likę gi vaikai su dovanėlėmis džiūgavo ir linksminosi leisdami jaukiai laiką, susispietę aplink eglutę ir klausydami lietuviškų pasakų bei žaisdami lietuviškus žaidimus. Tai ištikrųjų buvo graži ir labai įspūdinga Oakvillės ir apylinkės lietuvių vaikų pramoga. Tą pramogą suorganizavo ir pravedė p. P. Paulė Ancevičienė ir Elzbieta Frenzlienė. Kalėdų senelį vaikams skirtomis dovanėlėmis aprūpino prof. J. Kaminsko vardo socialdemokratų organizacija, kuri tam kilniam tikslui nesigailėjo lėšų. Be to dar p. E. Frenzlienė per Kalėdų senelį nuo savęs asmeniškai padarė kiekvienam vaikui dovanėlių. Visi mažieji, vadovaujami mokytojos p. P. Ancevičienės, gražiai padėkojo Kalėdų seneliui, p. Frenzlienėi ir visiems prisidėjusiems prie eglutės suruošimo bei pravedimo.

Be paminėtos pramogos skirtos vaikams, čionai buvo suruoštos bendros lietuviškos kūčios, kuriose dalyvavo 20 asmenų ir Naujų 1950 metų sutikimas, kuriame dalyvavo 26 asmenų. Abi pramogos buvo labai jaukios.

Oakvilietis.

MUSU SPORTAS

PATEKO PUSIAUBAIG-MININ ŽAIDIMAN

Viktorijos krepšinio pirmenybėse Melbourne lietuvių krepšininčių komanda palaipsniui kopja ir airių. Šiose pirmenybėse nugalėtas jau antras pajėgus australų krepšinio vietas CHURGH I, kuriame žaidžia trys Viktorijos rinktinės žaidėjai su Viktorijos Krepšinio S-gos pirmininku Watson priekyje. Su Church I laimėta 33:17 santykiu. Tokios persvaros nesitikėta nei žaidėjų, nei lietuvių žiūrovų tarpe. Lietuviams patekimas į pusiau baigmines pirmenybių rungtynes, jau yra užtikrintas.

M. P.

STALO TENISAS ANGLIJOJ

Londono stalo teniso pirmenybėse žaidžianti „Lithuanian A“ komanda turėjo dar vieną susitikimą su bene viena geriausia Anglijos komanda — „Lithuanian A“.

Londono stalo teniso pirmenybėse žaidžianti „Lithuanian A“ komanda turėjo dar vieną susitikimą su bene viena geriausia Anglijos komanda — „Lithuanian A“.

Londono stalo teniso pirmenybėse žaidžianti „Lithuanian A“ komanda turėjo dar vieną susitikimą su bene viena geriausia Anglijos komanda — „Lithuanian A“.

riausių technškai paruoštų komandų savo divizioneje.

Lietuviškasis trejetukas ir ši kartą laimėjo, bet laimėjimas buvo pasiektas per atkaklias kovas, nes priešininko „Etonmaron“ komandą treniruoja vienas Anglijos internacionalų. Rungtynės baigtos 7:2 laimėjimu: Žaidė: Bušmanas, 2, Lingaitis 3 ir Razminas 2.

BOKSAS ANGLIJOJ

Plunksnos svorio boksininkas J. Žemaitis kovojo su J. Hintonu, laimėjo kovą 4 runde taškais. Po šių rungtynių jis buvo pervesas į Aukštąją D. Britanijos bokso lygą. Tuo pačiu jis įėjo į Londono Pietų Vakarų Divizijos rinktinę. Už ją jis boksavosi Brightone su Pietų Anglijos kunigaikštijos rinktine ir rungtynes laimėjo kovoje su J. Reccc, antram rungdę guldymas priešą nokautu. Po šių rungtynių Žemaitis laikomas antruoju Anglijoje ir ketvirtuoju D. Britanijoje.

Gruodžio 1 d. tarpvalstybinė bokso rungtynėse Anglija — Airija, Žemaitis buvo numatytas važiuoti į Dubliną, nes Brandis po rungtynių su Belgais nebuvo pailsėjęs. Tačiau prieš rungtynes Žemaitis susižeidė ranką ir dėl to už jį išvažiavo dabartinis Anglijos meistris C. Tokeris.

Gruodžio 7 d. Londone įvykstančiose bokso rungtynėse dalyvaus ir Žemaitis. (B. d.)

SIUVEJAI

St. Morkūnas ir Ip. Kazlauskas siuva ir taiso iš savų ir klientų medžiagų vyr. ir mot. rūbus. 1109 Brown Blvd. Verdun.

BALTICKA

Lietuvis batsiuvis. Pataisymai ir užsakymai. 5355 Verdun Ave., VERDUN. Tel. YO 0669.

PARDUODAMAS RESTORANAS — KAVINĖ.

Pigia kaina, geromis išsimokėjimo sąlygomis, geras biznis, puikioje vietoje. Patalpos erdvios, naujai atremontuotos, 37 sėdimos vietos. Kaina 5.500 \$, grynais apie 2500 \$. P. Petrėnas: 52 Borgia st. Sudbury, Ont.

Jeif Jums reikalingas elektrinis darbas šaukite

VIRBALL ELECTRIC REG'D

TEL. DO. 3655

Lietuvis Elektros Kontraktorius

Darbas garantuotas — Greitas patarnavimas

Visokios rūšies elektros įtaisymas bei pataisymas

Laikau pardavimui visokius elektrinius reikmenis

Savininkas: STASYS VIRBALAS, TEL. DO. 3655

816 JEAN TALON, W. MONTREAL

TONY'S RADIO SERVICE

Visų rūšių pataisymai.

SAV. TONY MASYS

1728 FRONTENAC ST.

Telefonas: GR. 1249. MONTREAL.

JOE HAVER Radio Tarnyba

Taisomi visų rūšių aparatai.

TELEFONAS Randolph 4708.

63 ST. CLAIR AVE. EAST. TORONTO.

JUOZAS GRUBEVIČIUS MĖSOS IR VISOKIŲ VAIGOMŲJŲ PRODUKTŲ KRAUTUVĖ

Senieji ir naujai atvykusieji tautiečiai maloniai prašomi atsilankyti mano krautuvėje:

856 DUNDAS ST. W., TORONTO. TEL.: WA 1512.

Visiems sąžiningai patarnauju. Pristatymas į namus.

Lietuvis laikrodininkas, turįs ilgametę praktiką.

ZUKAS ANTANAS

1064 Riverview Ave., Verdun, Montreal, Que. Tel. TR 5929, priima pataisymams įvairius laikrodžius. Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Kainos žemesnės, kaip kitur. Už pataisymus garantuoja. Kreiptis vakarais po 6.30 val.

LIETUVIS KIRPEJAS

JONAS JOTAUTAS

932 DUNDAS ST. W. —

priešais Lietuvių bažnyčią.

TORONTO, Ont.

LIETUVIS SIUVEJAS

J. INDRELE

priima vyriškų rūbų (paltus ir kostiumus) užsakymus. Didelis pasirinkimas įvairiausios medžiagos. Prieinamos kainos.

202 St. Clarens Ave., Toronto. Tel. ME 8522

CRANK GRINDING CYLINDER BORING

J. Ambrasas — L. Rugienius

MONTREAL MOTOR REBUILDERS

AUTO PARTS AUTOMOTIVE MACHINISTS

MOTORS REBUILT & EXCHANGED

585, Prefontaine St. FRontenac 0879

corner St. Catherine

Mesine ir maisto produktai

SAVININKAS JUOZAS PAPLAUSKAS

1918 FRONTENAC, MONTREAL

TEL. FA 0209

Senas, patyręs vyriškų ir moteriškų rūbų

LIETUVIS SIUVEJAS

JUOZAS SKINKIS

Siuvimas geriausiomis ir prieinamiausiomis sąlygomis. Didelis pasirinkimas įvairių medžiagų.

2540 Sherbrooke East, Montreal. Telefonas: FR 8493.

IVAIRIŲ MASINŲ (kary) TAISYMAS:

motorai, sparnai, durys. Taipogi dažymas pagal didelį spalvų pasirinkimą. Mašinos paimamos iš namų ar iš sugedimo vietos kasdien išskyrus sekmadienius nuo 8 val. ryto iki 7 val. vak. iššaukiant telefonu JU 4773. Lietuviams patarnaujame papigintomis kainomis.

G. KERATIS,

IMPERIAL AUTO COLLISION,

561—567 KEEL ST. TORONTO, Ont.

VICTORIA CLEANERS & DYERS Co.

EXPERT CLEANING & DYEING SERVICE FOR CLOTHES AND HOUSE FURNISHINGS OF ALL DESCRIPTIONS. MINOR REPAIRS. RUGS AND CHESTERFIELDS CLEANED.

CITY-WIDE PICK-UP AND DELIVERY

FUR AND GARMENT STORAGE

2832 ALLARD TR. 1135

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apsuštus nuo lietaus uždedami jiems „Drex“, kad neperleisėtų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetus ir fotelius (Chesterfields), gardinus lengvus ir sunkius. Sutaupome rūbus (iširimus), įsiuваме sagas ir pan. Kiekvieną orderį paimame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Dėl informacijų prašome telefonuoti TRenmore 1135 (galima pašaukti lietuviškai).

Lietuviai savininkai:

J. Kriaučiūnas

J. Matuleitis

A. Majauskas

PAIEŠKOJIMAI

— Mykolas Puzarauskas, 6864 — 2 Ave Rosemount, Montreal, ieško Adomo Trečio ko.

— Albinas Giriūnas, YMCA Hartel, Bachland, Newton, Dorchester Daist, England, ieško Jono Indriūno, atvykusio Kanadon prieš 26 metus, kilusio iš Kovelio km., Rokiškio valsčiaus.

— Juozas Kilmis, c. o. Brideman Donidson'e B. L. B. 30x 180, The Pass, Man., ieško Veiverio, atvykusio Kanadon 1926 — 27 m., ir jo žmonos Mitkiūtės, atvykusios Kanadon viena ar dvejais metais vėliau. Abudu išvykę iš Kozliškio kaimo, Višakio Rūdos valsčiaus. Prašau atsilipti, bei žinantieji jų adresą pranešti virš nurodytu adresu.

— Paieškomas Kazys Kizys ar Kirys, atvykęs Kanadon laivu „S.S. Sobieski“, 1948 m. Prašoma atsilipti: The Canadian Red Cross Society, National Office, 95 Wellesley St. E., Toronto, Ont.

— Paieškau prieš kurį laiką į Torontą atvykusius: Martyną Galinaitį ir Magdę Usvaitę. Juos pačius, arba kas žino jų adresą, prašau atsilipti šiuo adresu: Mikas Rydamakas, Central Patricia, Ont.

— Prašau atsilipti Teresę Balniene, atvykusią su šeima iš Hanau stovyklos pas savo vyrą į Torontą ar kitą miestą. Feliksas Stirbys, R. R. 2. New Glasgow, N. S.

— Paieškau Stasio Kuizio iš Vaitkaičių km., Naumiesčio — žem. valsč., į Kanadą atvykusio 1926-27 m. Lauksiu malonaus atsiliepimo, arba žinan tieji jo adresą prašomi parašyti man: Feliksas Stirbys, R. R. 2. New Glasgow, N. S.

— Dr. Karolis Augustas Oselis, Hardersleberstr. 25 Berlin — Dahlem, American Sector Germany, ieško savo pusbrolių George Oselio, atvykusio Kanadon 1912-13 metais ir DP Jono Oselio, abu iš Šilutės apskr. Malonėkite rašyti tiesiogiai arba Mrs. M. Rokas, Coleman, Alta, Canada.

— Mielas Žemaitėli, Stasy Kačinskai, gyvenai Hamiltone — prapuolei! Tave jau seniai ieškau. Atsiliepk! Rašyk Gemiundiškiui. Stasys Dabkus, R. R. 2. New Glasgow, N. S.

GAUTI LAISKAI

Juozui Aleliūnui.

Alinauskui.

Išnuomojamas

KAMBARYS:

1225 Crescent St. Apt. 7, Sužinoti kiekvieną metu.

IŠNUOMOJAMAS

didelis saulėtas kambarys, vedusių porai, arba viengungiams.

4271 St. Lawrent, Blvrd.

PADĖKOS

Brangūs naujai atvykę lietuviai. Širdingai dėkoju aš ir mano šeima už tokias brangias dovanas mums įteiktas Jūsų vardu, švenčių proga.

Dėkoju taipgi I ir II transporto mergaitėms, atvykusioms Kanadon 1947 m. už širdingiausius linkėjimus ir visiems tiems, kurie mane pasveikino su šventėmis iš Montrealio ir kitų provincijų.

Aš ir mano šeima sveikina Jumis visus naujai atvykusius lietuvius su Naujais metais ir linkime Jums ko geriausio išskirti šioje šalyje, o aš, kaip visuomet, stengsiuos kiek galėdamas Jums visiems padėti.

Liežuviškas ačiū.

K. ir M. Ivaškevičiai.

Širdingiausia padėką pareiškiau p. P. Petroniui ir p. Petronienei už tokias vertingas dovanas, taipgi už dviejų savaitų svečiavimą. Ponų Petronių toks malonus ir sveikinas patarnavimas mano gyvenimui

suteikė daug malonumo ir paguodos, už ką dar kartą tariau širdingiausia ačiū.

Be to, po devyniolikos metų, už malonų ir vaišingą sutikimą savo krašto montrealiečiams tariau širdingą ačiū.

P. Vyšniauskas.

Pirmojo ir antrojo transporto mergaitėms, labai gražiai mane pasveikinusioms su Kalėdomis ir N. Metais, nuoširdžiai dėkoju ir linkiu geriausios sėkmės.

Jonas Vaškys.

Mūsų mielai tetai ir dėdei U. Kisieliams, jų dukrelei Aldonai ir jos vyrui, jų sūnui Justinui, už sudarymą dokumentų atvykimui iš Vokietijos į Kanadą, ir atvykus už taip nuoširdų ir malonų sutikimą ir už taip puikias ir brangias dovanas, nuoširdžiai dėkojame.

Ksavera ir Elziejus Šlekiai.

Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga sveikinu p. p. Gaucius ir Kupčiūnus, reikšdama širdingiausia padėką, padėjusiems man atvykti į Kanadą.

Taip pat reiškiau gilią padė-

ką „Nemuno“ kooperatyvo buvusiems bendradarbiams.

Bronė Bunkutė.

Rodney apylinkės lietuviams, per Naujus Metus taip gražiai mane pagerbusiems ir išteikusiems puikių dovanų, nuoširdžiausiai dėkoju.

Alfonsas Nacevičius.

Prieš kurį laiką man teko keletą savaitų praleisti ligos patale Notre Dame ir St. Jean Baptiste ligoninėse, Montreal, P. Q.

Maloniai buvau nustebintas geraširdžių tautiečių, kurie, rankydamai mane, dažnai atnešdavo gražių „laukavių“. Jų gauti užuojauta lengvino mano skausmus, stiprino jėgas. Už moralinę ir materialinę sesių ir brolių paramą reiškiau visiems nuoširdžią padėką.

Ypatingai noriu padėkoti p. p. Juškevičiams, kurie, mano ligos metu, tiesiog tėviškai manimi rūpinosi, skirdami man tiek daug savo brangaus laiko. Jų nuoširdus vaišingumas ir

parama buvo ir yra labai vertinga man. Už tai Jums priklauso mano nuoširdus ačiū ir pagarba. Vytautas Miškinis. Arvida, P. Q.

DIPUKAS

pusamžis, ieško gyvenimo draugės: našlės arba persiskyrusios. Gali būti su vaiku.

Stanlys R.

97 Dovercourt Rd., Toronto, Ont.

VEDYBŲ TIKSLU

Aukštes, rimto būdo, darbštus vyras, gimęs 1905 m., nori susirašinėti su rimta, darbščia lietuve (pageidaujama siuvėjos), kuri būtų gera, maloni šeiminkė ir tikra palydovė, kuriant Kanadoje naują gyvenimą.

Mergaitės ar našlės (gali būti su vienu vaiku), rimtai manančios, tarp 30 — 40 metų amžiaus, įdėdamos savo atvaizdą, rašykite:

P. Vil., Burmis Camp, Alta.

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ŽINOMAS

LAI DOTUVIŲ

DIREKTORIUS
J. H. BENOIT

Funeral Director

NELAIMIŲ ATVEJU VISADA PASIRUOSES PADETI

2102 FULLUM ST.

AMherst 0694

SAFE INC.

MONTREAL BRANCH, 1410 STANLEY ST. ROOM 320.

— MONTREAL, P. Q. — TEL. BE 4506. —

SKUBOS UŽSAKYMAS
MŪSŲ CARITAS "C" SIUNTINIUI
Vokietijon (į visas zonas) ir Austrijon.

Turinyje 23¼ net. svarų.

2 sv. riebalų	2 sv. margarino
2 sv. virto steak'o	2 sv. aukščiausios rūšies ryžių
1 sv. kumpio ir bekono	1 sv. kondensuoto pieno
1 sv. kumpio ir jautienos	1 sv. evaporuoto pieno
¼ sv. kepeninio pašteto	1 sv. džiovintų razinų
½ sv. kakao	½ sv. saldžiojo šokolado
2 sv. kvietinių miltų	1 sv. medaus
2 sv. degintos kavos	2 sv. uogienės, braškių arba serbentų
2 sv. gabalinio cukraus	

DABAR \$10.00 (kanadiškais pinigais)
PRISTATYMAS PER VIENĄ SAVAITĘ

Pažymėkite valstybę ir zoną.

Lietuviška moteru kirpykla

Daro šukavimą, pusmeti nius ir trumpalaikius frizavimus, dažymą ir kt.

Sav. BIRUTĖ DODONAITĖ
(B. M. Dodon)

2521 Centre St., Montreal. Tel. FI 0208

KRIMINALINĖ AR CIVILINĖ BYLA?

Mes suteikiame Jums

TEISINĘ IR KALBINĘ PAGALBĄ

Jūsų sutarčių ir kitų dokumentų sudarymas, prašymų surašymas, patvirtintų vertimų padarymas — lietuvių, anglų, prancūzų, vokiečių bei kt. kalbomis. Atstovavimas ir tarpininkavimas įvairiais reikalais įstaigose bei įmonėse.

Lietuvių interesų gynimas Kanadoj ir kituose kraštuose. Jums patarnavimai atliekami bendradarbiaujant teisininkams ir kalbininkams, studijavusiems Š. Amerikos ir Europos universitetuose.

JONAS JUŠKAITIS

108 St. George St., Toronto, Ont., Canada, Tel. KI 1494
Skyrius: 750 Dundas St. W., Toronto; Tel. WA 0006

PHARMACIE MONTREAL

Turite giminį ar draugu,

kencianciu nuo ligų

jusu gimtojoj saly?

PALENGVINKITE JŲ KANČIAS PASIŪSDAMI JIEMS VAISTŲ IR MEDICINIS-

KŲ REIKMENŲ.

ATSILANKYKITE PAS MUS ASMENISKAJ ARBA RAŠYKITE MUMS SAVO GIMTĄJĄ KALBĄ. KREIPKITĖS PAS MISS MARIA MICHAILOW, BAIGUSIĄ FARMACIJOS MOKSLĄ BEIRUTE, J.A. VALSTYBĖSE. JI YRA SPECIALIAI PASKIRTA JUMS ASMENISKAJ PATARNAUTI JŲSŲ GIMTĄJĄ KALBĄ.

MES TURIME PILNUS RINKINIUS AUKŠTESNĖS KOKYBĖS EUROPIETISKŲ GAMINIŲ, TAIP PAT STREPTOMYCINO, PENICILINO IR ĮVAIRIŲ SERUMŲ

RECEPTAI MŪSŲ SPECIALYBĖ

MONTREAL PHARMACIE

916 ST. CATHERINE EAST, MONTREAL, P. Q.

Savininkas — vaistininkas C. E. DUQUETTE.

DIDŽIAUSIA PASAULYJE VAISTŲ KRAUTUVĖ

HA. 7251 DIENĄ IR NAKTĮ HA. 7251

Tel. AMherst 0342

5505 13th Ave., Rosemount,
Montreal 36, Que.

MONTREAL ENTERPRISES REG'D

Parduodam namus — Parūpinam visokiąsias apdraudą

Darom raštų ir dokumentų patvirtintus vertimus ir tt.

NUOLATINIS PATARNAVIMAS

ALBERTAS J. NORKELI ŪNAS, c. s. c.

SOTUS ALKANAM PADĖK

AID OVERSEAS, INC., 4851S. ASHLAND AVE., CHICAGO 9, ILL. USA.

Aid Overseas, Inc. siunčia maisto siuntinius į visas 4 Vokietijos zonas ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS. Siuntiniai yra pilnai apdrausti nuo dingimo. Prašykite pilno siuntinių sąrašo. Pristatymas trunka apie 18 dienų. Užsakydami aiškiai parašykite savo ir gavėjo adresą, siuntinio nu. merį ir jo kainą.

Aid Overseas, Inc., maisto siuntiniai pakuojami Europos san. dėluose, o užsakymai iš Chicago siunčiami AIR MAIL.

UŽSAKANT DIDESNIUS KIEKIUS DUODAMA NUOL AIDA.

taukų \$ 6.40

D. 37 sv. grynų kiaulinių

taukų \$10.95

Siuntinys Nr. 30

A. 5 sv. deg. kavos \$ 5.50

B. 5 sv. degintos ka-

vos 5 skard. dėž. \$ 5.80

Siuntinys Nr. 34—\$5.80

2 sv. 3 ozs. rūkytų lašinių

1 sv. 2 ozs. degintos kavos

1 sv. 2 ozs. šokolado

1 sv. 2 ozs. cukraus

1 dėžutė apelsinų marmel.

2 sv. (be 2 ozs.) j. mėsos

Siuntinys Nr. 42—\$6.95

2 sv. (be 2 ozs.) sviesto

2 sv. 3 ozs. rūkytų lašinių

2 sv. 3 ozs. kiaulinių taukų

1 sv. 2 ozs. šokolado

1 sv. 2 ozs. cukraus

1 sv. 2 ozs. degintos kavos

Siuntinys Nr. 43—\$7.50

2 sv. (be 2 ozs.) sviesto

2 sv. (be 2 ozs.) kumpio

1 dėž. (400 gr.) grietinės

1 dėžutė kepen. dešros

2 sv. 3 ozs. rūkytų lašinių

1 sv. 3 ozs. kiaul. taukų

Siuntinys Nr. 63—\$9.95

2 sv. 3 ozs. rūkytų lašinių

2 sv. 3 ozs. piln. rieš. sūr.

2 sv. 3 ozs. cukraus

2 sv. 3 ozs. ryžių

2 sv. (be 3 ozs.) k. taukų

2 sv. (be 2 ozs.) margarino

1 sv. kakavos

1 dėž. (400 gr.) grietinės

1 sv. pieno miltelių

2 sv. degintos kavos

4 ozs. arbatos

½ sv. šokolado

Siuntinys Nr. 69—\$6.80

2 sv. 3 ozs. rūkytų lašinių

1 dėž. (385 gr.) sviesto

1 d. (415 gr.) kiaul. mės.

2 sv. 3 ozs. cukraus

½ šokolado

4 ozs. arbatos

2 sv. degintos kavos

Siuntinys Nr. 74—\$4.70

1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių

1 sv. 2 ozs. nedeg. kavos

1 sv. 2 ozs. avižinių dribs.

1 sv. 2 ozs. cukraus

1 sv. 2 ozs. pilno rieš. sūr.

½ sv. šokolado

1 dėž. (400 g) margarino

1 sv. pieno miltelių

Siuntinys Nr. 77—\$6.90

2 sv. (be 2 ozs.) sviesto

2 sv. (be 2 ozs.) k. taukų

1 sv. kakavos

1 sv. šokolado

1 sv. ryžių

2 sv. 3 ozs. rūkytų lašinių

Siuntinys Nr. 90—\$5.00

1 sv. 2 ozs. kiaul. taukų

1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių

1 sv. 2 ozs. dešros

1 sv. 2 ozs. sūrio

1 sv. 2 ozs. degintos kavos

1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 93—\$6.95

5 sv. degintos kavos

5 sv. kiaulinių taukų

Siuntinys Nr. 94

A. 5½ sv. šokolado \$4.50

B. 8 sv. bičių med. \$4.80

C. 5 sv. kakavos .. \$3.40

D. 10 sv. ryžių ... \$3.30

E. 10 sv. džiov. slyv. \$3.60

I. 5½ sv. margar. \$3.50

K. 8 sv. apelsinų marmala-

do \$3.00

Siuntinys Nr. 1—\$6.90

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. saliamų dešros

2 sv. (be 2 ozs.) ken. bek.

1 dėž. margarino. (400 g)

Siuntinys Nr. 3—\$6.60

4 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

1 sv. kiaulienos mėsos

Siuntinys Nr. 6

A. 10 sv. cukraus—\$2.10

B. 20 sv. cukraus—\$3.95

Siuntinys Nr. 7

A. 10 sv. kv. miltų \$2.60

B. 20 sv. kv. miltų \$3.40

Siuntinys Nr. 10—\$6.40

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

2 sv. degintos kavos

1 sv. šokolado

Siuntinys Nr. 12—\$5.95

